

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANA BİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİLİM DALI

GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURİYELİLERİN SOSYAL
PROFİL, UYUM VE SORUNLARI ÜZERİNE BİR ALAN
ARAŞTIRMASI:

İSTANBUL/ FATİH İLÇESİ ÖRNEĞİ

EMRAH FIRAT

141302102

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İSTANBUL- HAZİRAN 2019

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANA BİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİLİM DALI

GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURİYELİLERİN SOSYAL
PROFİL, UYUM VE SORUNLARI ÜZERİNE BİR ALAN
ARAŞTIRMASI:
İSTANBUL/ FATİH İLÇESİ ÖRNEĞİ

EMRAH FIRAT

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi HÜDAYİ SAYIN

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İSTANBUL- HAZİRAN 2019

ONAY BELGESİ

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER Anabilim Dalı
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER Bilim Dalı YÜKSEK
LİSANS öğrencisi EMRAH FIRAT “GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ
SURİYELİLERİN SOSYAL PROFİL, UYUM VE SORUNLARI ÜZERİNE BİR
ALAN ARAŞTIRMASI İSTANBUL/ FATİH İLÇESİ ÖRNEĞİ” adlı tez çalışması,
Enstitümüz Yönetim Kurulunun 02/05/2017 tarih ve 2017/14 – 3 sayılı kararıyla
oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak
kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: ...../...../.....

Öğretim Üyesi Adı ve Soyadı		İmzası
1.	Tez Danışmanı	
2.	Jüri Üyesi	
3.	Jüri Üyesi	

DOGRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

...../...../.....

Adı Soyadı

İmzası

ÖZ

İSTANBUL İLİNDE BULUNAN GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURIYELİLERİN SOSYAL PROFİL UYUMU, BEKLENTİ, SORUNLARI VE YAŞAM KOŞULLARI ÜZERİNE ALAN ARAŞTIRMASI: İSTANBUL/ FATİH İLÇESİ ÖRNEĞİ

Emrah FIRAT

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hüdayi SAYIN

2019 HAZİRAN

Bu çalışmanın amacı, Suriye’de 8 yıldır devam eden ülke içi krizin sonucunda büyük bir göç dalgasına meydana gelmesiyle Suriye’ye komşu olan ülkelerin özellikle Türkiye’nin durumdan etkilenmesi ve Türkiye’de bulunan geçici koruma altında bulunan Suriyelileri makrodan mikroya incelemektir.

2011 Mart ayında Suriye yönetimi ve muhalefet ile birlikte başlayan, günümüzde de hala devam eden çıkmaza sonuç olarak iç karışıklıklar baş göstermiş, günümüz itibarı ile ABD merkezli Pew araştırma şirketinin de araştırmaları göz önünde bulundurularak yaklaşık 13 milyon Suriyelinin evlerini terk ederek farklı ülkelere göç etmişlerdir. Gene aynı araştırma şirketine göre en çok göç alan ve karışıklık sürecinde son derece sağduyulu davranarak Suriyeli göçmenlere kapılarını sonuna kadar açan Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Geçici koruma altındaki göçmen statüsünde bulunan Suriyelilerin Ülkemizde birçok noktaya yerleşmişlerdir. İşte bu araştırma makrodan mikroya inerek İstanbul ili Fatih ilçesinde bulunan Suriyelilerin bu bölgeye göç etmeleri ve yaşadıkları sosyoekonomik-sosyopolitik-sosyokültürel konuları irdeleyerek araştırma yapma olanağı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler : Suriyeli Göçmenler, Yerel Entegrasyon, Göç Yönetimi, Dış Göç, Suriye

ABSTRACT

SURVEY OF SYRIANS UNDER TEMPORARY PROTECTION IN ISTANBUL ON SOCIAL PROFILE COMPLIANCE, EXPECTATIONS, PROBLEMS AND LIFE CONDITIONS: ISTANBUL / FATI H DISTRICT

Emrah FIRAT

Political Science and International Relations

Thesis Advisor: Dr. Hüdayi SAYIN

2019 JUNE

The purpose of this study, in Syria as a result of the crisis within the country continues 8 years, the occurrence of a major migration waves of the countries neighboring Syria particularly affected by the situation in Turkey and Syria are under temporary protection in Turkey is to examine micro to macro

The aim of this study was to find the internal turmoil as a result of the dilemma that started with the Syrian administration and the opposition in March 2011 and still continues today. they migrated. Yet migration has been the most highly foresight and confusion by acting until the end of the Republic of Turkey to open its doors to Syrian citizens in the process according to the research company. The Syrians who are under migrant status under temporary protection have settled in many places in our country. This research goes from micro macro to the Syrians in the district of Fatih Istanbul and migrate to this region and examines the socioeconomic-socio-political and socio-cultural issues they are experiencing.

Key Words: Syrian Migrants, Local Integration, Migration Management, Foreign Migration, Syria.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin ülkemizde ki ve dünyada ki oluşturduğu etkileri makrodan mikroya doğru araştırılmıştır.

“İstanbul ilinde bulunan geçici koruma altındaki Suriyelilerin sosyal profil uyumu, beklenti, sorunları ve yaşam koşulları üzerine alan araştırması” adı altında olan alan araştırmamın literatüre katkı sağlamasını ümit ediyorum.

Tez çalışmamda, tüm araştırmalarımın yürütülmesinde, planlanmasında ve uygulama sırasında ümit verdiği ve destek olduğu için önce babam Zabit FIRAT’a ve aileme, çalışmalarım sırasında bana karşı sabır gösteren, yol gösteren ve çalışmalarımın başarılı sonuçlanması için engin akademik bilgisini bilimsel temeller ışığında benimle paylaşan ve çalışmalarımı şekillendiren sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi Hüdayi SAYIN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZ.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO DİZİNİ.....	vi
ŞEKİL DİZİNİ	viii
FOTOĞRAF DİZİNİ.....	ix
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KONUSU	4
1.1. Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Konusu	4
1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	5
1.4. Araştırmada Kullanılan Bazı Temel Kavramlar	5
1.5. Araştırma Problemi ve Hipotezler	6
1.6. Araştırmanın Evreni	7
İKİNCİ BÖLÜM	8
2. GÖÇ OLGUSU.....	8
2.1. Göçün Tarihsel Süreci.....	8
2.2. Göçün Nedenleri	10
2.2.1. Ekonomik Nedenler	11
2.2.2. Sosyal Nedenler	13
2.2.3. Siyasi Nedenler	14
2.2.4. Doğal Nedenler	15
2.3. Göçün Etkileri	16
2.3.1. Diaspora Etkisi	17
2.3.2. Göç Alan Ülkedeki Etki	20
2.3.3. Göçü Veren Ülkedeki Etki	22
2.3.4. Göç Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Etkileri	23
2.4. Uluslararası Göçün Çeşitleri	24
2.4.1. İlkel Göç	24
2.4.2. Cebri Göç	25
2.4.3. Zorunlu Göç	26
2.4.4. Serbest Göç	27
2.4.5. Geçici Göç.....	28
2.4.6. Kalıcı Göç	29
2.4.7. Beyin Göçü	31
2.5. Geçici Koruma Altında Bulunanlar ve Sığınmacılar	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	36
3. BULGULAR VE TARTIŞMA	36
3.1. Suriyeli Göçmenlerin Demografik Özellikleri	39
3.2. Suriyeli Göçmenlerin Sosyo-Ekonomik Durumları.....	51
3.3. Suriyeli Göçmenlerin Sosyo -kültürel Yapı, Uyum Düzeyleri	55
3.4. Suriyeli Göçmenlerin Karşılaştıkları Sorunları.....	61
SONUÇ.....	69

KAYNAKÇA	72
EKLER.....	75
EK 1: ANKET FORMU.....	75
EK 2: İSTANBUL YENİYÜZYIL ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU ONAYI .	79
EK 3: İSTANBUL İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE BAŞVURU YAZISI	
.....	81

TABLO DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo İsmi</u>	<u>SayfaNo</u>
Tablo 1:	Göçün Nedenleri	11
Tablo 2:	Dünyada Beyin Göçünün Kronolojik Değişimi	32
Tablo 3:	Araştırmaya Katılanların Yaş Durumu	39
Tablo 4:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Verilerine Göre İstanbul İlinde Bulunan Suriyeli Göçmenlerin Yaş Dağılımı	40
Tablo 5:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 24.11.2016 tarihi itibariyle Yaş Dağılımı	41
Tablo 6:	Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Durumu	42
Tablo 7:	Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu	43
Tablo 8:	Araştırmaya Katılanların Eğitim Alma Durumu	43
Tablo 9:	Araştırmaya Katılanların Çocuk Sahibi Olma Durumu	44
Tablo 10:	Araştırmaya Katılanların Çocuk Sayıları	44
Tablo 11:	Araştırmaya Katılanların Çocuklarının Eğitim Durumu.....	45
Tablo 12:	Araştırmaya Katılanların Kız Çocuğu Sahibi Olma Durumu	46
Tablo 13:	Araştırmaya Katılanların Kız Çocuklarının Okuma Durumu	46
Tablo 14:	Araştırmaya Katılanların Kız Çocuklarının Okuma Durumu Kİ Kare Testi Sonuçları.....	47
Tablo 15:	Eğitim Seviyesi İle Kız Çocuklarını Okutma Durumu Arasındaki İlişki.....	47
Tablo 16:	Eğitim Seviyesi İle Kız Çocuklarını Okutma Durumu Arasındaki Ki Kare Testi Sonuçları	48
Tablo 17:	Araştırmaya Katılanların Yaşadıkları Evin Oda Sayısı	48
Tablo 18:	Araştırmaya Katılanların Evde Yaşadığı Kişi Sayısı	49
Tablo 19:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İstanbul İli İkamet Bilgileri.....	49
Tablo 20:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İstanbul İli Fatih İlçesi İkamet Bilgileri.....	50
Tablo 21:	Araştırmaya Katılanların Devlet Desteği Alma Durumu	51
Tablo 22:	Araştırmaya Katılanların Kira Durumu	51
Tablo 23:	Araştırmaya Katılanların İş Durumu.....	52
Tablo 24:	Araştırmaya Katılanların Gelir Düzeyleri	54
Tablo 25:	Araştırmaya Katılanların Suriye’de Geçinmek İçin Gerekli Gördükleri Ücret.....	54
Tablo 26:	Araştırmaya Katılanların Türkiye’de Geçinmek İçin Gerekli Gördükleri Ücret.....	55
Tablo 27:	Araştırmaya Katılanların Bildikleri Dil Sayıları.....	56
Tablo 28:	Araştırmaya Katılanların Türkçe Seviyesi	57
Tablo 29:	Araştırmaya Katılanların Türk Arkadaş Durumu	57
Tablo 30:	Araştırmaya Katılanların Türkçe Seviyesi ve Türk Arkadaş Arasındaki İlişki.....	58
Tablo 31:	Araştırmaya Katılanların Boş Zamanlarını Nasıl Geçirdiği.....	58
Tablo 32:	Araştırmaya Katılanların Avrupa’dan Türkiye’ye Dönen Tanıdıklarına İlişkin Görüşleri.....	59
Tablo 33:	Araştırmaya Katılanların Türk Vatandaşı Olma İsteği	60
Tablo 34:	Araştırmaya Katılanların Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İsteme Durumu.....	60

Tablo 35: Araştırmaya Katılanların T. C. Vatandaşı Olma İsteği ve Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İstemeleri Arasındaki İlişki	61
Tablo 36: Araştırmaya Katılanların Türkiye’de Gördükleri En Büyük Problem	61
Tablo 37: Araştırmaya Katılanların Aldığı Sağlık Hizmetlerine Erişimi.....	62
Tablo 38: Araştırmaya Katılanların İş Yaşamında Karşılaştıkları Sorunlar	62
Tablo 39: Araştırmaya Katılanların Eğitim Hizmetine Erişimde Karşılaştıkları Sorunlar	63
Tablo 40: Araştırmaya Katılanların Kimlik Kartları İle İlgili Sorunlar	63
Tablo 41: Araştırmaya Katılanların Türkiye’de Olumlu Gördükleri Şeyler	64
Tablo 42: Araştırmaya Katılanların Savaşta Yakınlarını Kaybetme Durumu .	65
Tablo 43: Araştırmaya Katılanların Savaş Sonrasında Yapmak İstedikleri	65
Tablo 44: İç Savaşta Yakınlarını Kaybetme ve Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İsteme Durumu Arasındaki İlişki.....	66
Tablo 45: Araştırmaya Katılanların Savaşta Yakınlarını Kaybetmeleri	67
Durumu ve Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İsteme	67
Durumu Arasındaki İlişki Ki Kare Testi.....	67

ŞEKİL DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil İsmi</u>	<u>SayfaNo</u>
Şekil 1.	En Büyük Diaspora Popülasyonuna Sahip Yirmi Ülke	19
Şekil 2.	Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Raporu	21
Şekil 3.	OECD Uluslararası Göç Görünümü Raporu	30
Şekil 4:	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Suriyelilerin İllere Göre Dağılımı	38

FOTOĞRAF DİZİNİ

Sekil No _____ **Sekil İsmi** _____ **SayfaNo**

Fotoğraf 1: Fatih ilçesinde Bir Aydınlatma Atölyesinde Çalışan Suriyeli Bir Göçmen Görsele 53

GİRİŞ

Göç, insanlık ve hayat olgusunun oluşumundan günümüze süregelen bir çeşit içgüdüsel eylemler bütünüdür. İnsanlığın ateşi keşfetmesi, metali bulup işlemesi ve yerleşik hayata geçmesi nispeten göç hareketliliğinin azalmasına sebep olsa da devam etmiştir. Gene bu olgu bireyin yemek bulması yani günü karın doyurarak geçirmesinin ve barınacak yer bulmasının otonom ihtiyacı ile birlikte oluşmaya başlamıştır. Göçün coğrafi, siyasi, ekonomik, sosyal alanlar gibi birçok alanlarda açıklamak ve tanımını yapmak mümkündür, doğal olarak göçün belli bir kalıp üzerinden tanımını yapmak mümkün olmayabilir. Çünkü insanlar hareket ettikleri ve bir yerden başka bir yere transfer işlemini gerçekleştirdiği her süre içerisinde göç eylemini gerçekleştirirler. Bu eylemler zorunlu ya da kendi istek ve inisiyatifinde gerçekleşebilmektedir. Barınma ihtiyacını karşılama, zorunlu terk, savaş gibi durumlar göç eylem nedenlerinin sadece birkaçını oluşturmaktadır. Bu yüzden göç kavramı insanın varlığını sürdürdüğü her alanda ve her dönemde mevcudiyetini koruyacaktır.

Günümüzde küreselleşen ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte gelişen dünya göç olgusunu zaman ve mesafe kavramlarını kısaltmıştır. Yeni iş, yeni yerleşim yerleri, yenedünyayı keşfetme isteği teknolojinin gelişmesi ile doğru orantılı olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Doğal olarak insanların kolay, konforlu ve kısa sürelerde seyahatlerini gerçekleştirmesini buna borçluyuz fakat her ne kadar gelişmeler olumlu yönünü gösterse de diğer yandan insanların göç etmesinin zorunlu kılınması ya da göç etmeye zorlanması gerçeğini göz ardı etmek mümkün değildir. Göç kavramının birçok anlamının olabileceğinden bahsetmiştik. Akdoğan'a göre göç; ***“Kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere, tamamen yahut geçici bir süre için bir iskan ünitesinde (şehir, köy gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi yer değiştirme olayıdır.”***¹ Özer'e göre ise göç; ***“Coğrafi mekân değiştirme sürecinin sosyal ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleridir.”***¹

Göç kavramının bir diğer önemli kavramını geçici sığınmacı ve mülteci statüsünde olan bireyler, bu hareketliliğin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

---

¹ Özer, İ. (2004). *Kentleşme Kentleşme ve Kentsel Değişme*. Bursa: Ekin Kitabevi, s. 11.

Yakın tarihimize göz attığımız zaman Suriye’de yaşanan göç dalgasını görmekteyiz. İlk olarak 2010 Aralık ayında Tunuslu bir vatandaşın kendisini ateşe vermesi sonucunda başlayan olaylar, kısa sürede ses getirerek, Uluslararası bir soruna dönüşerek Mısır ve Libya ülkelerinde sorunlar bütünü haline günümüze kadar ve ne zaman bu sorunların düzene koyulacağı bilinmeyen bir döneme girilmiş oldu. Olayların kısa sürede ve geniş çaplı ses getirmesi hükümetlerin devrilmesine ve rejimlerin değişmesine yol açtı. Mısır ve Libya’dan sonra olaylar Suriye’de boy göstermeye başladı ve iç çatışmalara dönüştü. İç çatışmalardan ve dönemin hükümet liderlerinden ülkenin halkı zor durumda kalmasından dolayı göç akınları gerçekleşmeye başladı. Yıl 2011 ve haziran ayı ilk günlerinde 120 kadar Suriyeli askerin öldürülmesi sonucunda halkın, ordunun intikam alacağı düşüncesi ile göç akını başlamış oldu. 2011’in Haziran ayı ortalarında yaklaşık 250 kişilik Suriyeli göçmenin Yayladağ sınırını yasadışı yollarla girerek ilk mülteci dalgası başlamış oldu.

İnsanlar doğaları gereği yeni hayat ya da güvenlikleri için yeni yerler arayabilirler, işte bahsi geçen sığınma süreci bu hakkın içine dahil edilmelidir.

İnsanlığın her döneminden bu yana yaşanan büyük ya da küçük çaplı göçlerin diaspora etkileri görülmektedir. Bu etkilerin olumlu ya da olumsuz olduğu gözlemlenmiştir. Karpat’a göre; “**Göçlerin açık anlamda etkili bir sosyal ve siyasal değişime ve dönüşüme yol açması için, siyasal, örgütsel, sosyal, dinsel, kültürel ve özellikle ideolojik birçok yardımcı güce ve parametreye ihtiyacı vardır.**”² Bu bağlamda her ne kadar yaşanan göç olaylarının sonucunda adaptasyon sürecinin zor ve sorunlu geçmesinin göçü alan coğrafyanın uzaklığı ile orantılı olduğunu düşünmek, gayet makul bir düşünce kanısını doğurmaktadır. Karpat’ın sözlerinden yola çıkarak Suriye’den gelen göç akınının Türkiye ile dinsel, kültürel gibi yardımcı ortak güç noktalarının olması, bir bağlamda bu süreci kolaylaştıracak niteliktedir.

Diğer yandan konuya farklı açıdan yaklaşılacak olursa göç kavramı dünyanın neresinde gerçekleşirse gerçekleşsin kaynak ülkenin de hedef ülkenin de göçün tüm süreçlerinde olumlu ya da olumsuz etkileneceği kesin bir gerçektir. Sonuçların etkisini minimize etmenin yolları ülkeye girecek olan göçmenlerin mümkün olduğu

---

² Karpat, K. (2010). *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*. İstanbul: Timaş Yayınları, s. 13.

kadar kayıt altına alınması ve aynı zamanda göç sürecinde kaynak ülkeye göçmenlerin entegrasyon sürecinin hızlandıracak adımlar atılmasıdır.

Bu çalışmada geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin Nisan 2011 yılında başlayan göç hareketlerinin her safhası inceleneceği gibi, Türkiye'nin de mevcut göç sürecinde ne derece etkilendiği sorusuna cevaplar aranacak ve bu etkilenme alanları incelenecektir. Aynı zamanda İstanbul ili Fatih ilçesi ile Suriyeli göçmenler arasında bağ kurularak detaylı olarak birlikte incelenmesi sağlanacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KONUSU

Bu bölümde araştırmanın amacı, araştırmanın konusu, araştırmanın kapsamı ve sınırlılıkları, araştırmada kullanılan bazı temel kavramlar, araştırma problemi ve hipotezler ve araştırmanın evreni konuları incelenecektir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşamakta olan geçici koruma altındaki Suriyeli sığınmacıların yaşam şartları, nüfus dağılımı, sosyal ve ekonomik durumları, beklenti ve yaşamış oldukları uyum sorunlarının neler olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Çalışma esnasında elde edilen verilerden yola çıkılarak Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmenler hakkında toplanan örneklemeler, kişisel haklara ve insani özgürlüğe saygı duyularak, çalışmaların bu doğrultuda sağduyu ile gerçekleştirmeye dikkat edilerek bilgi edinmeyi amaçlamıştır.

Aynı zamanda çalışma neticesinde amaç literatüre yeni girdiler kazandırmayı ve bu doğrultuda alanın daha fazla gelişmesini amaçlamıştır.

1.2. Araştırmanın Konusu

Nisan 2011 tarihinden günümüze kadar Suriye'deki iç karışıklıklar neticesinde ülkemize geçici koruma statüsünde gelen Suriyeli göçmenlerin sayısı resmi yollardan 3,5 – 4 milyona ulaşmıştır. İlk göç dalgasından günümüze kadar Türkiye Cumhuriyeti, Suriye'den gelen göçmenlere her zaman kucak açmış ve gerekli sorumluluğu yerine getirmiştir. Nisan 2011 yılı itibarı ile geçen 8 yıllık süreçte ülkemizde Suriyeli göçmenler ile ilgili sosyo-politik, sosyo-ekonomik ve birçok konuda değişiklikler meydana gelmiştir. Gelen göçmenler için belli bölgelerde çadır kentleri kurmuş olsa da göç dalgasının büyüklüğü nedeniyle göçmenlerin ülke içine programsız yayılmalarına engel olunamamıştır. Bu araştırma ile birlikte 8 yıllık süreçte ülkemizde Suriyeli göçmenler ile ilgili yaşama, barınma, hukuki statüleri, çalışma süreçleri, eğitim

süreçleri gibi olgular incelenmek istenmiş ve araştırmanın konusunu olmuştur. Geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeliler ile ilgili yaşanan gelişmeler makrodan mikroya incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın coğrafi kapsamı İstanbul ilinin Fatih ilçesidir. Araştırma, Suriyeli göçmenlerin ikamet ettikleri ya da çalıştıkları bölge olan Fatih ilçesi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma, Suriye iç savaşı sonrası Türkiye'ye göç etmiş olan Suriyeli göçmenleri kapsamaktadır. Araştırma, 100 katılımcıdan oluşan geçici koruma statüsü altında olan Suriyeliler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma, 23 adet anket sorusuyla sınırlandırılmıştır. Katılımcıların kişisel verileri akademik çalışmalar dışında herhangi bir alanda kullanılmayacaktır. Araştırmada yasalara ve insan haklarına aykırı olacak herhangi bir içerik bulunmamaktadır.

1.4. Araştırmada Kullanılan Bazı Temel Kavramlar

Uluslararası Göç: Kaynak ülkeden transit ülkeye bireylerin geçinme, barınma, ekonomik, can güvenliği, hukuki statü gibi olumlu ya da olumsuz amaçlarla göç etme durumudur. Dikkat çekici nokta Kaynak ülkelerin ekonomik yönden güçlü olmayışları ya da iç karışıklıkların olduğu ülkeler olduğu, transit yani hedef ülkelerin ise ya komşu devletler olduğu ya da gelişmiş seviyedeki ülkeler olduğu gözlemlenmiştir.

Dış Göç: Bireylerin ya da toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye başka bir deyimle kaynak ülkeden hedef ülkeye gerçekleştirdikleri göç çeşidi olarak adlandırabiliriz.

Göçmen: Bir ülkeden başka bir ülkeye zorunlu ya da gönüllü olarak bahsi geçen ülkeye yerleşmesi amacıyla giden ve olayı gerçekleştiren bireydir.

Entegrasyon: Bir araya gelerek uyum sağlamak

Göç Yönetimi: Ülkelerin göç politikalarının bir program dahilinde düzenli olarak uygulamaya konulması başarılı bir göç yönetimi ile gerçekleşmektedir.

Sığınmacı: Savaş, dil, din, ırk, siyasi düşünce gibi nedenlerden dolayı bireyin kendisinin kötü şartlarda olduğunu düşünerek, aynı zamanda kendi ülkesinin bireyin kişisel hukukunu korumayacağı endişesiyle ülkesini terk edip başka ülkeye sığınma amacıyla başvuran, sığınma talebi kabul gören ve aynı zamanda kaçmış olduğu ülkenin yetkili resmi makamlarınca soruşturulması yürütülen kişiye denilmektedir.

Geçici Koruma: Buldukları vatanlarından başka ülkelere geri dönmenin çok zor şartlara bağlı kalarak göç etmeye zorlanmış, bu kişilerin ya da grupların ülkemiz sınırlarına girdiği andan itibaren geçici koruma altına alınma durumudur. Bahsi geçen geçici koruma kavramı ülkemize gelen Suriyelileri kapsamaktadır. Bu statü Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nce

“Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara sağlanan korumayı ifade etmektedir”³ şeklinde tanımlanmıştır.

1.5. Araştırma Problemi ve Hipotezler

Sekiz yıl önce yani Nisan 2011 yılı itibarı ile Suriye den gelen göç dalgaları Türkiye için birtakım problemlerin doğmasına sebep olmuştur. Suriyeli göçmenlerin barınma, beslenme, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaç gereksinimleri transit ülke yani Türkiye içinde adaptasyon sürecinde problemler olduğu bilinmektedir. Yaşanılan olgular araştırmanın problem safhasını oluşturmuştur. Araştırma boyunca aşağıdaki hipotezler sınanacaktır:

H1: İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmenler beslenme konusunda sorunlar yaşamaktadır.

H2: İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmenler barınma konusunda sorunlar yaşamaktadır.

H3: İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmenlerin bir kısmı eğitim konusunda sorunlar yaşamaktadır.

H4: İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli göçmenler sağlık konusunda

---

³ https://www.goc.gov.tr/icerik3/uluslararasi-koruma-cesitleri_409_546_548 (E.T. 19.05.2018)

sorunlar yaşamaktadır.

1.6. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni Nisan 2011 yılında Suriye den iç karışıklıklar sebebiyle ülkemize gelmiş İstanbul iline yerleşmiş, İstanbul ili Fatih ilçesinde çalışan veya ikamet eden Suriyeli göçmenleri kapsamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GÖÇ OLGUSU

Bireyler tarihler boyunca yaşanan dönem şartları ne olursa olsun her zaman bir yerden başka bir yere kitlesel ya da bireysel olarak göç eylemini gerçekleştirmişlerdir. Eski çağlarda göç hareketleri teknolojinin ve coğrafya bilgisinin eksikliği neticesinde çok daha yavaş ve aşılması zor olgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde bilimsel ve finansman olanakların artması ile birlikte göç olgusunda hem mesafeler artmıştır hem de insanların bu eylemi gerçekleştirdikleri süreler artmıştır. Bu bağlamda karşılaştırma yapacak olursak teknolojinin, finansman olanaklarının ve aynı zamanda küreselleşmenin etkilerinin göç olgusunu tetiklediği ve sıradanlaştırdığı bu sayede ise göçün yapılan coğrafyalarda rahatlıkla yapıldığı, uzun süreli yerleşim hareketlerinin gözlemlendiği aşikârdır.

Günümüzde göçün rahatlıkla insanlar tarafından meydana getirilmesi, küreselleşen dünyada insanların birbiri ile heterojenlikten çıkıp çok daha homojen bir karışım ile her coğrafyadan insanın birbirini tanımaya aynı zamanda kaynaşmasına şahit olmaktayız. Bu kaynaşmanın neticesi tüm dünya insanların birbirleri ile yaşamlarında kültürel bağlamda sorunsuz birliktelikleri beraberinde getirmektedir.

2.1. Göçün Tarihsel Süreci

Tarihin kronolojik dönemleri ele alındığında her durum ve her oluştaki insanlığın kişisel ya da topluluk olarak bir yerden başka bir yere göç ettiği bilgisine ulaşabiliriz. Bilinen ve topluluk olarak geniş çaplarda yapılan en büyük göç Kavimler Göçü olarak adlandırılır. MS III. yüzyılın ortalarında Çin egemenliğinden arınıp özgür bir topluluk olmak için Orta Asya'dan çıkan hun grubu topluluk olarak bilinen ilk büyük göç hareketini başlatmıştır. O dönem karadeniz in kıyılarına yerleşen Hun toplulukları aynı zamanda bölgeyi Slavların atası olan ön slavlar ve Cermen kabileleri ile paylaşıyorlardı. Bir süre sonra cermen ve slav kabilelerin bu bölgede yaşamlarının sürdürmelerinin zor olduğu anlaşılıp, yönlerini batıya doğru çevirip bu bölgeye doğru göç eylemini gerçekleştirmeye başladılar. cermenlerin ve

Slavların başını çektiği bu göç hareketini ostrogotlar, vizigotlar ve vandallar devam ettirmiştir. Göç batıya doğru ilerledikçe domino etkisi oluşturduğu gibi her kavim bir sonraki yani batıdaki diğer kavmi ittirerek göçlerine sebep olmuştur. Romalıların da tabiri ile bu gruplar barbar aynı zamanda savaşçı gruplardı ve göçün her devam ettiği durumda İspanya'ya ve Kuzey Afrika'ya uzanan bir göç silsilesi birbirini izlemiş oldu.⁴ Bununla birlikte uzun bir süre devam eden bu durum, Kavimler Göçü olarak nitelendirilir.

Göç; insanlığın var olduğundan beri tarihsel kökenleriyle incelendiğinde bireyi ya da geniş çapta düşünüldüğünde toplulukları her yönü ile etkileyen, etki gücü yüksek olan olgudur. Yapılan göç eylemleri birbirleri içerisinde sistem analizi yapıldığı zaman görülecektir ki, benzer amaçların olduğu ve benzer nedenlerle yapıldığı aşikâr olduğudur. İlk bilinen topluluklar halindeki göçte de görmüş olduğu gibi ihtiyaçtan, beslenme, barınma ve en önemlisi özgürlük kazanma isteği güdüsü ile yapıldığını görmek mümkündür.

Tarihsel süreci günümüze kadar indirgediğimizde yakın tarihte gördüğümüz ve Arap Baharı adı altında yürütülen, akabinde Suriye de meydana gelen iç savaş sonrası civar ülkelere özellikle Türkiye'ye yapılan toplu göçleri görmekteyiz. Bilinen ilk büyük göç olan Kavimler Göçü ile Suriye'den Türkiye'ye yapılan göç arasında sistem analizi yapılması durumunda ortak paydaların başında can güvenliği, barınma ve gıda gibi temel gereksinimlerin olduğu aşikârdır. İşte her iki göç eyleminin yapılmasının altında yatan ve hemen hemen diğer göç eylemlerinin de ortak amaçların birkaçının bunlar olduğu görülmektedir. Tarihin en eski kitlesel göçü ve günümüzün en yeni kitlesel göçü arasındaki amaç ve eylemlerin hepsi aynı olsa da tek fark, göç eyleminin gerçekleşmesi döneminde modern teknolojinin gelişmesiyle birlikte yaşanan çatışmalarda kullanılan silahların evrim geçirerek teknolojik hale bürünmesidir.

---

⁴ http://www.salom.com.tr/arsiv/haber-96476-kavimler_gocunun_yaklasik_1650yili.html , (ET: 10.01.2019).

2.2. Göçün Nedenleri

Dünya üzerinde bulunan tüm coğrafyalarda ve tüm bölgelerde bilimsel olarak kanıtlanmış olan şey ekonomik, refah seviye ve sağlıklı yaşam baz alındığında farklılık ve eşitsizlik boy gösterdiğiidir. Göç olgusunun nedenleri arasında daha iyi yaşama isteği adı altında birçok alt dallara ayırmak mümkündür. Araştırma yönetmenleri ve yazarları olan Ahmet İçduyu ve Turgay Ünalın'ın anlattıklarından yola çıkarak G. Myrdal (1963), S. Amin (1974), A. Portes (1978), C. Meillassouk (1981), E.M. Petras (1981), D.K. Forbes (1984) gibi yazarlar göçün, gelişmiş ve az gelişmiş bölgeler arasında meydana geldiğini belirtirler.⁵ Az gelişmiş ülkelerin göç verdiği ve gelişmiş ülkelerin ise göç aldığı bir realite mevcuttur. Bu realite arz-talep dengesini doğurmaktadır. Çünkü bir durumda talep var ise arz'a yani üretime ihtiyaç vardır. Buradaki üretimin ya da arz'ın insan faktörü olduğu düşünülürse gelişmiş bölgeler arz ihtiyacını insan topluluklarını çekerek ya da dolaylı yollarla katarak giderirler. Böylece arz-talep durumu dengelenmiş olur.

Literatürde diğer bir durum ise itici ve çekici nedenlerin olduğudur. A. İçduyu ve T. Ünalın'ın aktardıkları itici-çekici nedenlere örnek olarak verilebilir. İtici ve çekici güçleri tetikleyen olgunun en önemli nedeninin ekonomi olduğunu söyleyebiliriz. Ekonomiyi 3 temel şey oluşturur: Sanayi , tarım ve en önemlisi olan hizmet sektörleridir. Küçük ve verimsiz bölgelerde yaşayan insanların daha iyi şartlarda yaşama, daha iyi para kazanma istekleri otonom şekilde ortaya çıkmaktadır. İşte istenmeyen yerden ayrılıp başka yere göç eğilimindeki otonom nedenin itici neden olduğu ile açıklayabiliriz. Diğer yandan büyük ve gelişmiş coğrafyalardaki temel olanaklar bireyleri talep doğrultusunda cezbederek kendine çeker. Bahsi geçen bölgelerin neden olduğu eylem ve olgulara da çekici nedenler olarak açıklayabiliriz. Çekici nedenlerin sebep olduğu bölgelerde yüksek gelir, yeni bir çevre ve istihdam fırsatı olduğu gibi sosyal haklardan yararlanma itici nedenlere sebep olan bölgelere göre daha iyi yararlanma fırsatı oluşturur.⁶ İyi yaşama isteği, insanları itici nedenlerden çekici nedenlere doğru istemli ya da istemsiz olarak aktarmıştır ve göç eylemini gerçekleştirmesine sebep olmuştur.

---

⁵ Çelik, F. (2006). İç Göçlerin İtici ve Çekici Güçler Yaklaşımı ile Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (27), 149-170. s. 151.

⁶ Çelik, a.g.e. s. 150

Göçü diğer bir perspektiften incelendiğinde ekonomik, sosyal, politik ve doğal nedenler olarak, ana başlıklar altında göçün nedenlerini disiplinlerarası inceleyerek ayrıntılı anlatmak doğru olacaktır.

Tablo 1: Göçün Nedenleri⁷

Göçün Nedenleri			
Ekonomik Nedenler	Sosyal Nedenler	Politik (Siyasi) Nedenler	Doğal Nedenler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İş imkanları ➤ Doğal kaynakların varlığı ➤ Gelir dağılımı ➤ Turizm ➤ Ticaret	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Din ➤ Eğitim ➤ Sağlık ➤ Kültürel ➤ Güvenlik	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Savaş ➤ Mübadele ➤ Irkçılık ➤ Haksız yönetim	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuraklık ➤ Erozyon ➤ Sel ➤ Deprem

Kaynak: <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/395572>

2.2.1. Ekonomik Nedenler

Göç hareketliliğinin oluşumundaki temel nedenlerin başında ekonomik nedenler gelmektedir. Bu nedenleri tetikleyen olgular, insanı yani ekonomik özgürlüğü elinde bulundurma isteği bulunan bireyin kendisini çok daha iyi seviyelerde görmesi demektir. Kişi ya da topluluklar hayatlarını sürdürebilmeleri için daha çok kazançlı çıkmak adına farklı mekan ve coğrafyaları tercih etmesi, ekonominin göç üzerindeki etki alanı en geniş olan neden olduğunu söylemek yerinde bir tespit olacaktır. Bireyin seviye olarak, kendisini çok daha üst sınırlara taşımak istemesi doğal bir seleksiyon olarak farklı coğrafya arayışları içerisinde girmesini tetikleyecektir. Kısa bir anlatımla tarif özeti yapılacak olursa; göç eyleminin nedenleri arasında bulunan ekonomik neden insanın kişisel ya da toplu

⁷ Günay E. , Atılğan D. , Serin E. Dünyada ve Türkiye’de Göç Yönetimi <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/395572> s.39 yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

amaçlarla bir yerden başka bir yere kendi çıkarları doğrultusunda yapılan kısa, orta ve uzun zamanlı gerçekleştirilen eylemler olarak açıklamamız konuya farklı bir açıdan bakabileceğimiz kanısı doğurabilmektedir. Aynı zamanda bir yerden başka bir yere çıkarlar dışında da gerçekleşebilir. Göçün ekonomik nedenlerini sıralarken mikrodan makroya sıralayabiliriz. Yani ekonomik nedenler mahalli bir göçe de sebep olabilmekte, aynı zamanda kıtalar arası ve uluslar aşırıda olabilmektedir. Şahin'e göre göçün ekonomik tarihsel sürecinin bir bölümünü 1950'lerden sonrasını kapsayan bölümdür. 2. Dünya Savaşı'ndan mağlup olarak çıkan Almanya'nın kısa sürede toparlanıp ekonomik ve endüstriyel atılım yapması için iş gücüne ihtiyaç duymasıydı. 1954 ve takip eden yıllar itibarı ile Türkiye, Portekiz, Yunanistan, İspanya, Yugoslavya, Tunus gibi ülkelerden sağlam ve güçlü insanlar getirterek ülkenin kendisini tekrar yapılandırmasına olanak sağladığı gibi gelen genç ve güçlü ülke toplulukları insan gücü ile ülkenin hızlıca kalkınmasına neden olmuştur.⁸ Tarihsel süreç olarak biraz daha geriye doğru gidildiği vakit geçtiğimiz son yüzyıla kadar ekonomik nedenlerin farklı bir versiyonu ile karşılaşırız. Özellikle Afrika kıtasından ekonomik göç sebepleri olarak zorla Afrikalı köle göçleri yaşanmış ve bu göçler Kuzey Amerika ve Avrupa kıtalarına gerçekleştirilmiştir. Börtücene'ye göre ise bulunduğumuz zaman diliminde göç yalnızca iş bulmak daha iyi şartlarda yaşamak ve kişinin ekonomik olarak daha yüksek seviyeye çıkmak için yapıldığını öngörür.⁹ Göçün ekonomik nedenleri arasında başka bir boyuttan bakmak gerekirse. Ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre göç eylemlerinin gerçekleştiği görülebilir. Örneğin bireyin gelişmemiş ya da gelişmekte olan bir ülkeye gitmek yerine gelişmiş olan ve sosyal devlet anlayışı yüksek, zengin bir ülkeye gitmeyi tercih etmektedir. Suriye olayını ele aldığımızda yapılan göçün ekonomik boyutunu düşündüğümüzde civar ülkeler ve Türkiye kıyaslaması yapabiliriz. Suriyeli göçmenlerin Türkiye'yi tercih etmelerindeki sebebin Türkiye'nin civar ülke ve ülkelere gelişmiş, ekonomik olarak daha üst seviyelerde olduğunu görmekteyiz. Elimizdeki bu veriler, açıklamış olduğumuz teoriyi destekler niteliktedir. Sonuç olarak görüyoruz ki, Suriyeli göçmenlerin Türkiye'deki nüfuslarının diğer ülkelere göre fazla olmasının

---

⁸ Şahin, C. (2001). Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 57-67, s. 58.

⁹ Börtücene, İ. (1966). Milletlerarası İşgücü Hareketleri ve Türkiye. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (18), 1-46, s. 64.

nedeni Türkiye'nin ekonomik açıdan diğerlerine göre daha yukarıda olduğunu göstergesidir.

2.2.2. Sosyal Nedenler

Tarihten günümüze kadar insanoğlu yaşadığı yerin din, eğitim, sağlık, güvenlik ve kültürel ihtiyaçlarının yetersiz olduğunu öngördüğü her durumda bulunduğu yeri terk edip bu ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve bu ihtiyaçları doğrultusunda kendini güvende hissedebilecek yerler aramışlardır. Sosyal nedenlerin en başında ve en etkili olan din şüphesiz etkili olandır. Din olgusundan bahsetmeden diğer olgulara değinmek gereklidir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte doğal seleksiyona ayak uyduramayan bireyler sosyal gereksinimlerini tatmin etmek amaçlı yaşam kalitesini artırma arayışları içine girerler. Büyük şehir ve gelişmiş ülkelerdeki cazibe, kırsal yerlerde yaşayan insanları eğitim, sağlık, güvenlik gibi ihtiyaçlarla birlikte göçe zorlamaktadır. Bahsettiğimiz bu yaklaşımda, ülkemize entegre ederek bahsedecek olursak kırsal bölgelerde yaşayan insanların göç etmelerindeki payın başında ekonomik özgürlüğü elinde bulundurma gelir. Ekonomik özgür ortamı elinde bulundurmanın başlıca sebepleri eğitilmiş bireylerin olmasıdır. Bu özgürlüğü elinde bulundurmak isteyen ve kırsal bölgeden akın etmek isteyen bireylerin çoğunluğu eğitim seviyesi düşüktür ve bu bölgede tarımsal bilgilere sahip olmak yeterli anlayışı hakimdir. E. G. Ravenstein'in (1885, 1889) "Göç Kanunları" çalışmasında bireyler ekonomik fırsatların az olduğu yerden çok olduğu yerlere doğru göç ederler.¹⁰ Yalnızca tarımsal bilgi ile daha gelişmiş şehir ya da ülkelere göç kişi, o bölgeye ayak uydurmakta zorluk çekeceği gibi birtakım sosyal sorunlarla da karşılaşabilmektedir. Birey, birtakım umutlarla çıktığı yolda kendisi için umut fakat bulunmak istediği cazip olan yer için sorun olabilmektedir.

Yazımızın başında sosyal nedenleri etkileyen en önemli olgulardan birinin din olgusu olduğunu söylemiştik. Tarihte ve günümüzde dini nedenlere bağlı olarak göçler gerçekleşmiştir. Örneğin Müslümanlık tarihinde Hicret'in anlamı göç olarak açıklanır. 622 yılında Hz. Muhammet ve taraftarlarının Mekke'den Medine'ye göç ettiğini görmekteyiz. Dini olan bu göçün İslam tarihi açısından önemli bir yeri olduğu şüphesiz bilimlerin tüm sınıflarında kabul görmektedir. Aynı zamanda

---

¹⁰ <http://www.csiss.org/classics/content/90> (ET: 08.06.2018).

Türkler XI. yüzyılda Müslümanlığı kabul etmesiyle birlikte batıya doğru göç hareketleri başlatmıştır. Orta Doğu bölgesine gelerek bu bölgede Büyük Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardır. Biraz daha günümüze geldiğimizde Suriyeli göçmenlerin ülkemize yapmış olduğu göçlerin temel sebeplerinden biri Din olarak görmekteyiz. Çünkü Suriye'nin ve Türkiye'nin dini görüşleri ve mezhepleri birliktelik göstermektedir. Bu da gelen göçmenlerin dini etkisini ve dini cazibesini göstermektedir. Gene aynı zamanda E.G. Ravenstein'ın 1885-1889 yılları arasında "Göç Kanunları" adlı çalışmasında en çok yaşanan göçlerin coğrafyalar arası , uzun olmayan yani kısa mesafeli yapılan göçler olduğu, birbirine her konuda benzeyen ve yakınlık olarak ortak paydaları bulunan mekanlar arasında gerçekleştiğini öne sürer ve aynı zamanda uzak olan göçlerin çok az rastlandığını dile getirir.¹¹

2.2.3. Siyasi Nedenler

Göçe sebep olan faktörlerden birisi ise politik (siyasi) nedenlerdir. Her ülkenin ve her topluluğun yönetimine sahip yetkili merciler bulunur. Hükümetler ülkelerin en önde gelen siyasi kanatlarıdır ve yaptığı işler ya da attığı adımlar o ülkenin geleceğini belirlemektedir. Yapılan siyasi hatalar zinciri, birbirini takip ederek kartopu etkisi yapabileceği gibi, o ülke vatandaşlarını doğrudan etkilemektedir. Yönetimde yaşanan istikrarsızlık, halk düzenini sağlayamayıp, kademeli olarak düzenden düzensizliğe doğru, yani halk içerisindeki grupların birbiri ile çatışmasına, aynı zamanda bu çatışma ortamının tüm ülke halkına yayılmasına ve sonuç olarak da kitlesel göç sürecinin başlamasına zemin hazırlar. İç karışıklıklar, siyasi sistemin çöküşü, yanlış yönetim, yanlış ekonomik politika, rejim karışıklığı ve baskıcı yönetim gibi unsurlar siyasi dalgalanmalara ve siyasi karışıklığa sebep olduğundan bu unsurların etki gücü göçün etki alanı ile eş değer bir tutum içerisindedir. Örneğin despotizm skalası içerisinde bulunan yönetimlerde sadece yöneticinin çıkarları doğrultusunda yönetildiği için halkın siyasi sistemi reddedip göç eylemi içerisine girdiği görülmektedir. Yakın zamanda Suriye olayında gördüğümüz üzere Suriye'deki siyasi sistemin despotizm skalası içerisinde olan yönetimlerden biri olduğu görülür. Bu yönetimden rahatsız olan halk, bir süre sonra sistemin

---

¹¹ <http://www.csiss.org/classics/content/90>

çalışmaması ile birlikte iç karışıklığa ve akabinde iç savaşa yol açarak toplu göç akımları başlamasına sebep olmuştur.

Aynı zamanda ülkedeki siyasi yönetimlerle birlikte ırkçılığın da siyasi göç sebeplerinden biri olduğunu görmekteyiz. Castles ve J. Miller'a göre ırkçılık; **“Toplumsal olarak inşa edilmiş farklı işaretleri temelinde insanların kişiliği, yetenekleri veya davranışları hakkında kehanette bulunmak ve buna göre davranmak.”** olarak tanımlanır.¹²

Siyasi ırkçılığın kendi düşüncesindeki bireyleri müttefik olarak görüp, siyasi ırkçılığı baz almayan bireyleri ise dışlayıp kendi habitatından uzaklaştırma eylemi içerisindedir. Siyasi ırkçılık sonucunda insanları göç yolu ile ayrıştırılarak koparılmasına sebep olacaktır, aynı zamanda tek tip insanı ve tek tip yaşamı doğuracaktır. Sonuç olarak tek tip insan ve yaşam renksiz ya da sönük olabileceği gibi başarısız ve kozmopolitlikten yoksun topluluklar meydana getirecektir.

2.2.4. Doğal Nedenler

İnsanoğlu çağın her dönemlerinde doğal çevreye ve doğal seleksiyona bilinçsizce ya da isteyerek zarar vermiş, aynı zamanda mevcut doğal kaynakları ekonomik kullanmayarak felaketlere sebep olacak eylemler içerisine girmiştir. Doğal çevrenin tüketilip varlıktan hiçliğe doğru geçmesi yaşam standardını yok edeceği gibi standardın olmadığı bir yerde de yaşamdan izler taşımayacaktır.

Günümüzde herkesi ilgilendiren bir tehdit olan küresel ısınma insan eliyle gerçekleşen ve sonucu bir felaket olan olgudur. Küresel ısınmanın etkisiyle kutuplardaki buzulların erimesi ve sonucunda Bangladeş ya da Florida gibi nüfus bakımından yüksek olan yerlerde yaşam olanakları imkansız olup buralardaki nüfus göçe zorlanacaktır. Diamond ise şu ifadeleri kullanıyor: **“Küresel ısınmayı aşırı biçimde arttıran, yeryüzündeki sorumsuz faaliyetlerimizdir. Çevreye verilen zarar ve iklim değişimi birleştiğinde, sonuç ölümcül olmaktadır.”**¹³

¹² Castles, S. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç hareketleri*, (Çev.: Bülent Uğur Bal, İbrahim Akbulut). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, s. 48.

¹³ Diamond, J. (2006). *Medeniyetler Nasıl Ayakta Kalır ya da Yıkılır?*. İstanbul: Timaş Yayınları. s.3 <https://docplayer.biz.tr/3331742-Cokus-medeniyetler-nasil-ayakta-kalir-ya-da-yikilir-jared-diamond.html> (ET 16.01.2019)

Kuraklık, erozyon, sel, deprem gibi insan eliyle ya da doğal yollarla yaşanan olaylar göç olgusunu doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. 30 Nisan 1986 günü Ukrayna'nın Kiev iline bağlı olan Çernobil kentinde yaşanan nükleer kaza sonrası o bölgede yaşayan insanların birçoğu ölmüş, sağ kurtulanlar ise göçe zorlanmıştır. Kendi coğrafyasına zarar verdiği ve insanları göçe zorladığı gibi civar ülkeleri de tehdit altına almış ve zarar vermiştir. Sızıntı Karadeniz kıyılarına ulaşarak birçok insanımıza fiziksel zararlar vermiştir. İnsan eliyle yaşanan doğal sebepler, hep zorunlu göçe sebep olduğu gibi aynı zamanda küresel bir savaş aletine de dönüşmüş olabilmektedir.

Farklı örneklerle devam edecek olursak 1994 yılında Kırgızistan'da yaşanan heyelan olaylarında yaklaşık 270.000 kişi göç etmiş,¹⁴ aynı zamanda 1997 yılında Marmara Gölçük depremde 50.000 insanımız hayatını kaybetmiş ve bir o kadar insanımız göç etmek zorunda kalmıştır.

Doğal nedenlerle yaşanan göç eylemini gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler ya da toplumlar arası ayırım yaparak ayrı bir perspektif de düşünebiliriz. Örneğin 2005 yılında Pakistan'ın Keşmir bölgesinde yaşanan 7.6 büyüklüğündeki deprem resmi kayıtlara göre 75.000 kişi hayatını kaybetmiş, aynı zamanda 4.000.000 kişi evsiz kalarak birçoğu göçe zorlanmıştır. Diğer yandan 2011 yılında Japonya'da Tohoku depremi yaşandı. Depremin artçıları 7.3 büyüklüğündeydi fakat bu büyüklükteki artçı depremlerde can ve mal kaybı yaşanmamıştı.¹⁵

Sonuç olarak diyebiliriz ki, gelişmişlik ve az gelişmişlik oranlarına bakılarak söylenebilir ki, doğal nedenlerden ötürü yaşanan göçlerin büyüklüğünü ya da etkisini gelişmişlik düzeyi doğrudan etkileyebilmektedir.

2.3. Göçün Etkileri

Günümüzde tüm dünya ülkeleri uluslararası göçün olumsuz sonuçlarını minimuma indirmek için birtakım tedbirler alır ve bu tedbirleri uygulamaya sokarlar. Yasalar ve tüzüklerle göçün vereceği sonuçları kendi lehlerine çevirme girişiminde bulunulur. Her türlü meslek çeşidinden insana ihtiyaç duyan ülkeler,

---

¹⁴ Şen, M. (2014). Türkiye'de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum*, 40(1) s.242.

¹⁵ <http://www.aljazeera.com.tr/dosya/dunyada-buyuk-depremler>. (ET: 05.07.2018).

ihtiyaçlarını diğer ülkelerden karşılıarken çeşitli g yasalarından yararlanır, aynı zamanda bu olguyu kontrol altında tutmak için gn olumsuz sonuçlarına karşı sert tedbirler almakla yükümlüdürler. Bu tarz sert tedbirlerle gelecek olan göçmen işçilerin popülasyonu kontrol altında tutulur. Türkiye; Orta Doğu, Asya bölgesini tüm dünyada tercih edilen ve g için en istikrarlı bölge olan Avrupa bölgesine bağlayarak arada bir köprü görevi görür. Türkiye'nin köprü görevi görmesi ve geçiş yolları üzerinde konumlanmış olması bakımından öneminin bir kat daha fazla olduğu anlamına gelmektedir. İşte bu sebepten ötürü Türkiye gibi ülkelerin uluslararası bağlamda işbirliğine gitmeleri ve uluslararası bağlamda senkronize çalışmalar yürütüldüğü aşıkardır. Buna rnek olarak Türkiye'nin başta Almanya olmak üzere 28 AB yesi ile Mülteci Kabul Anlaşması yapıp karşılığında ise Vize Serbestisi'nin n açılarak karşılıklı olarak işbirliği içine girildiği verilebilir. Suriye'den gelen geçici sığınmacı göçmenlerin günümüzdeki sayısı yaklaşık olarak 3 milyon civarı olarak bilinmekte. Amaç orta ve uzun vadedeki gn Türkiye'ye olan etkilerini en aza indirmek ve bu süreci başarılı olarak atlatmaktır.

BM raporuna göre tüm dünyadaki göçmen rakamının son 15 yıl verilerine göre %41 oranında arttığı, 244 milyona ulaştığı açıklanmıştır. 244 milyonluk rakamın 20 milyonu mülteci statüsünde belirlendiği raporlar arasındadır. Rakamlarla da gösterildiği gibi 20 milyonluk bir mülteci nüfusu ve bu nüfusun dünya üzerinde oluşturacak etkisi azımsanmayacak kadardır ve diaspora, ekonomik, sosyal, politik vb. etkiler görülebilmektedir.

2.3.1. Diaspora Etkisi

Diaspora kavramı g ile yakından ilişkisi olan en önemli olgulardan biridir. Çünkü diaspora etimolojik kökenleriyle incelendiği zaman eski Yunancada speiro, spor yani saçma, saçılma, tohum ekme anlamlarını taşımaktadır. Bizi burada en çok ilgilendiren anlam saçılma olarak nitelendirebiliriz. Yani yayılma, genişleme uluslararası g ile doğrudan bağlantısı olabilecek anlamlardır.

Dufoix'e göre; “*Çağdaş kullanımında, basitçe “etnik grup”un eş anlamlısı olarak görülecek denli gevşek tanımlanmış bir terimin sınırlarını belirlemek elzemdir.*”¹⁶ Diaspora kavramı açıklanmıştır.

Daha kolay anlaşılması gerekirse diaspora, doğduğu ya da aile, akrabalık bağlarının bulunduğu asıl kendi ülkesinin dışında farklı bir ülke ve topraklarda yaşayan aynı zamanda köken itibarı ile geldiği ülke ile bağlantısını koparmayan göç etmiş nüfusa denilmektedir. Stephen Castles-Mark J. Miller bu durumu yaşadıkları ülkenin şartlarının kendi ülkelerindeki şartlardan daha iyi olması uzun dönemler o ülkede yaşamayı, dolayısıyla diaspora etkisine neden olduğu ile buldukları ülkede yaşama mecburiyetinin ekonomik şartlar olduğunu ve asıl kökeni olan ana vatanlarına ekonomik şartların düzelmesi halinde geri döneceğini, bu yüzden bağların koparılamadığını vurgular.¹⁷

Diaspora etkinin gettolaşma terimiyle de kuvvetli bağları vardır. Gettolaşma belli bir etnik grubun bir mekan ve mahallelerde bir araya gelen topluluklar olarak adlandırılır. Göçün olgusunu gerçekleştiren birey gettolaşmış gruba dahil olur ve bir süre sonra sosyal statüsü ile ekonomik durumu artan birey gettolaşmadan çıkarak farklı bir mekana transferini gerçekleştirir.¹⁸

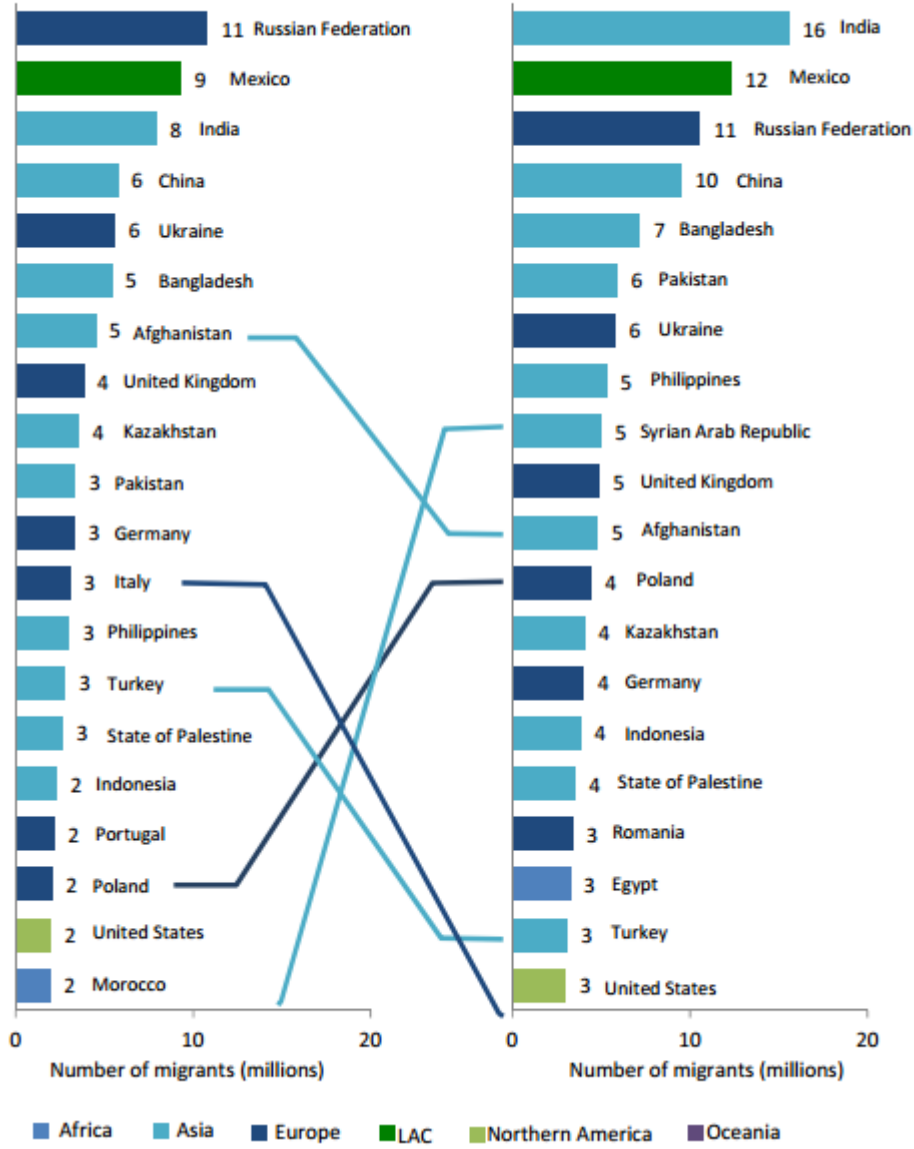
---

¹⁶ Dufoix, S. (2011). *Diasporalar*. İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, s.37.

¹⁷ Castles, Miller, a.g.e., s.42.

¹⁸ Oran, B. (2000). *Küreselleşme ve Azınlıklar*. Ankara: İmaj Yayınevi, s. 74.

Şekil 1. En Büyük Diaspora Popülasyonuna Sahip Yirmi Ülke

Kaynak: International Migration Report: 2015¹⁹

Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Raporu'na göre en dikkat çekici noktalardan birisi Türkiye olmuştur. Diaspora nüfus 2000 ile 2015 yılı arası stabil kalarak 3 milyon olarak seyir etmiştir. Buda demek oluyor ki, ekonominin hızla ilerlediği ve iyileştiği, dışarıya göç akınlarının gerçekleşmediği, aynı zamanda politik istikrarsızlığın olmadığı anlamındadır.

19

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 01.02.2019).

2.3.2. Göç Alan Ülkedeki Etki

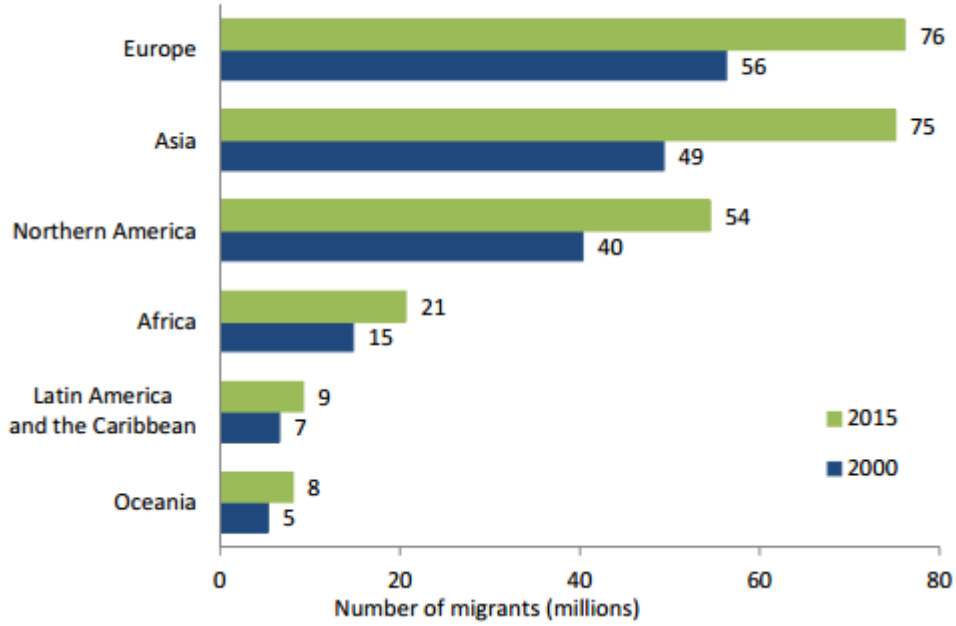
İş gücünün cazibesi, fırsatlar, istihdam, iş boşlukları gibi kavramlar gelişmiş ülkeler için literatürde bulunmaktadır. Gelişmiş olan bölgelerin yer aldığı Amerika ve Avrupa ülkeleri cazibenin merkezi olması nedeniyle göçün gerçekleştiği önemli yerlerdendir. Yaşanan bu gelişmeler ancak ve ancak ülkelerin gerekli yasa ve politikalarla birlikte çalışma ortamının güvenli, aynı zamanda güçlü bir ortam sağlaması ile gerçekleşebilmektedir. Bunun sonucu olarak iş gücü boşluklarından yararlanmak isteyen birey, bu tarz ülkelere gelerek bu boşluğu kapatacak potansiyeli yakalar. Gelecek olan, çalışan göçmen gücü o ülke için birçok fırsatları doğurur. Bunlardan biri, iş boşluğunu dolduracak olan, çalışan göçmenleri maddi olarak, çok daha az ücret ile istihdam edip ekonomik açıdan bu tür ülkelere büyük avantajlar sağlamaktadır. Hayter'in de söz ettiği gibi iş gücüne sahip olunan ülkelere yapılan göç, yani ekonomik göç Batı'nın iş gücü ihtiyacından ötürüdür.²⁰ Gelişmiş ülkelerin göç almaya meyilli olduğundan dolayı ile bu ülkelerin Avrupa ve Amerika gibi bölgeler olduğundan söz etmiştik fakat son yıllarda raporlarda gösteriyor ki, Türkiye'nin artık Batı'dan göç aldığı görülmektedir. Bunun temel nedeninin çevre ülkelerden yani Doğu blok ülkeleri aynı zamanda Asya, Afrika ülkelerinden ekonomik olarak daha avantajlı konumda olmasıdır. Bunun olumlu sonuçları göç alan ülkelerdeki maddi kaynakların göç ile birlikte ülkemize aktarıldığı gözlemlenmektedir.

Göç alan ülkenin göçmenler tarafından olumlu etkilere maruz kalabildiği gibi olumsuz etkilere de maruz bırakılmaktadır. Düzensiz kentleşme, trafik sorunları, sağlık, eğitim alanlarında sorunlar göç alan ülkede baş gösterebilmektedir. Aynı zamanda göç alan ülkeye gelen göçmenlerin sosyal ve kültürel alanda uyum sağlama süreci, o ülke tarafından koordineli olmadığı durumlarda sorunların artacağı anlamına gelmektedir

---

²⁰ Hayter, T. (2000). *Open Borders*. London: Pluto Press. s.86

Şekil 2. Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Raporu

Kaynak: United Nations. International Migration Report: 2015.²¹

Yukarıda Şekil 2 de gösterildiği üzere Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Raporu 2000 ve 2015 yılları arası göç dağılımlarını göstermiştir. 2000 yılından itibaren kademeli olarak göç artışı gözlemlenmiştir. Özellikle Avrupa bölgesinin gelişmişlik düzeyi yüksek olduğu için bu bölgeye göç daha fazla gerçekleşmiştir. Fakat rapora son yıllarda Asya bölgesine artan oranlı olarak göç akını gerçekleştiğini görmekteyiz. Avrupa bölgesinde 2000 yılından 2015 yılına bakıldığında göçmen sayısı 56 milyondan 76 milyona çıkarak 20 milyon artarken Asya bölgesinde bu oran 49 milyondan 75 milyona çıkarak 26 milyona gelmiştir.²² Rapor gösteriyor ki cazibe noktası Avrupa gibi görünse de aslında son yıllarda Asya bölgesine yoğunlaştığı anlaşılıyor.

²¹

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 10.03.2019).

²²

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 21.03.2018).

2.3.3. Göçü Veren Ülkedeki Etki

1945'te Batı ve Kuzey Avrupa'ya yapılan göçlerle birlikte 1980'lerde Güney Avrupa'nın da eklenmesiyle birlikte hız kazanmıştır. Bu bölgelere göç veren başlıca ülkelerin ortak noktaları bulunmaktadır. Castles ve Miller'a göre göç veren ülkelerin ortak noktaları politik istikrarsızlıktır. Özellikle Türkiye gibi ülkeler Orta Doğu ve Arap bölgesinin mülteci ve göçmen gelirinin ana kaynağını oluşturmaktadır.²³ Son yıllarda İran ve Pakistan göçmen kabul eden ülkeler olurken göçü veren ülkenin Afganistan olduğunu görmekteyiz.²⁴ Buna ek olarak gene son birkaç yılda görmekteyiz ki, Türkiye'nin politik istikrarsızlığı bulunan Suriye'den toplu akınlar halinde göç aldığı ve Suriye'nin göçü veren ülke konumunda olduğunu görmekteyiz.

Göç raporlarına göre göçü gerçekleştiren bireylerin genç nüfus olduğu gözlemlenmiştir. Farklı bir pencereden bakılmak istenirse göç veren ülke genç nüfusu vereceği için potansiyel güçten kademeli olarak mahsur kalacağı için yaşlı bir nüfusa doğal olarak güçsüz ve sinerjiden yoksun bir nüfusa dönüşeceği aşikardır. Aynı zamanda göç verilen özellikle kırsal bölgelerde nüfusun azalmasına hatta bitmesine yol açıp tarımsız topraklara, akabinde çölleşmeye ve habitatın yok olmasına kadar felaket sonuçları oluşabilecektir. Bu gibi etkileri önlemek için özellikle politik istikrarsızlık ve ekonomik düzende iyileştirmelerle birlikte doğal ve organik nüfusun artması gözlemlenecektir.

Göç veren ülke için olumsuz sonuçlar doğuracağı gibi olumlu sonuçları da görmemiz mümkündür. Göç alan ülkede çalışmakta olan yurt dışı işçi gelirlerinin göç veren ülkeye doğru geldiği yapılan araştırmalarda gösterilmektedir. Örneğin Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı'nın açıkladığı raporlara göre Bangladeş ekonomisinde önemli bir yere sahip olan yurt dışı işçi gelirleri 2015 yılında bir önceki yıla göre %2.47 artış göstererek 15.31 milyar dolara çıktığı açıklanmıştır.²⁵ Buradan da görüyoruz ki, göç veren ülke için olumsuz sonuçlar doğursa da olumlu olabilecek nitelikleri de barındırmaktadır. Yani bu sayede ülkeler kendi döviz rezervlerini yükselterek küresel ekonomide söz sahibi olmak için bir adım daha ileri gidebileceklerdir.

---

²³ Castles ve Miller, a.g.e. s.13

²⁴ a.g.e., s. 11.

²⁵ <http://www.ekonomi.gov.tr/> (ET: 18.08.2018).

2.3.4. Göç Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Etkileri

Günümüzde dünyanın her coğrafyasında göç hareketliliği ivedi bir şekilde kırsal ve yerleşim yerlerinin daha seyrek olduğu bölgelerden daha hareketli ve daha büyük şehirlere doğru gerçekleşmektedir. Bu tür yapılan göçler daha çok iş sektörünün yoğun olduğu kozmopolit sayılabilecek şehir ve metropollere akışın gerçekleştiğidir. Bahsi geçen olayların Ülkeler sınırları içinde gerçekleşebileceği gibi aynı zamanda ülkeler arası da gerçekleşebilmektedir. Buna örnek olarak Türkiye'yi verebiliriz. Ülkemiz tarihsel süreç gereği, tarihin her döneminde kendine has sosyal yapısından dolayı göçmenlere her zaman kapısını açmıştır. Her dönem yoğun olarak göç almış, kısıtlı miktarda göç vermiştir. Bunlara örnek olarak Türkiye – Yunanistan Nüfus Mübadelesi ya da değişimi örnek verilebilir. Mübadele ile birlikte yaklaşık olarak 500.000 Müslüman Türk, Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmiştir.²⁶ Başka bir örnek verecek olursak Bulgaristan Türklerinin 20. yüzyılda Türkiye'ye yaklaşık olarak 200.000 sayı olarak göç gerçekleştirdiğidir.²⁷

Son yıllarda gene bu olgu üzerinden gidilecek olursa. Türkiye, Suriye üzerinden gelen mülteci akınından Birleşmiş Milletlerin resmi olarak tanıdığı yaklaşık 193 ülke arasından sosyo-ekonomik olarak en çok etkilenen ve sayı olarak en çok alan ülkeler arasında ilk sıralardadır. Bunun sonucu olarak etki-tepki kuralından dolayı alınan etki, yani gelen göçe reaksiyon olarak ülkemizin verdiği tepki bu yüzden önlemler bütünü ifade etmektedir.

Yapılan göçler ve farklı coğrafyalardan gelen akınlar etki altında bırakılan çevreyi sosyo-ekonomik olarak gelen göç akını eliyle çok fazla etkilemekte ve değiştirmektedir. Bu tarz sosyo-ekonomik etkiler, çalışma hayatını etkileyeceği gibi yaşam tarzını da etkileyebilmektedir. Örneğin, Bulgaristan'dan gelen Türklerin ülkemizdeki çalışma ortamına konjonktürel bir etki oluşturduğu gibi, ülkemizin yaşam tarzından da etkilenmişlerdir. Bir başka ifade ile ekonomik geçimini zeytincilik, bağcılık ve hayvancılıkla geçimini sağlayan Ege bölgesi alınan göçlerle birlikte sosyo-ekonomik olarak, etkilenerek hizmet sektörüne kaydığı görülmektedir. Şu husus unutulmamalıdır ki, yapılan göçler birbirine yakın hissedilen, soydaş ya da

²⁶ <http://www.balturk.org.tr/drama-mubadili-zeynel-ayaz-ile-goc-uzerin/> (ET: 01.02.2019).

²⁷ <http://epc2010.princeton.edu/papers/100136> (ET: 15.05.2018)

dindaş ağırlıklı olduğu için sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan yaşanan aksaklıklar kısa sürede adaptasyon süreci dahilinde olumlu yönde gözlemlenmiştir.

2.4. Uluslararası Göçün Çeşitleri

Uluslararası göçlerin içerik, özellik ve kapsam olarak nasıl çeşitlendirildiği ya da bir düzene sokulduğunda göçün gerçekleştirilen ülkesi veya göç edilen ülke üzerinde maddi, manevi olarak bırakılan etkiler birçok açıdan araştırılmıştır. Yöntem olarak ayrıştırılarak aşağıda başlıklar halinde incelenmiştir.

William Petersen göçün 4 değişik şekilde olduğunu açıklamıştır. Bunlar: İlkel (primitive) göç , zoraki (forced) göç , yönlendirilen (impelled) göç ve bunlara ek olarak kitlesel (mass) ile serbest (free) göç olarak çeşitlendirilmiştir.²⁸ Petersen'in çeşitlendirdiği göçün türlerine ek olarak konular eklenerek birlikte incelenecektir.

Aynı zamanda incelenilen göç çeşitlerinin (türlerinin) zorunlu, geçici, mülteci olabileceği gibi kalıcı, serbest veya gönüllü olarak, incelenip bu çeşitlilik arasındaki bağlantılarda dikkate alınıp sunulmuştur.

2.4.1. İlkel Göç

Petersen'in göç etme üzerine ayrıştırma yaptığı 4 temel etmenden biri de ilkel (primitive) göçtür. Bireylerin, grupların ve toplulukların ikamet ettikleri ve yaşadıkları coğrafya üzerinde doğal afetler sonucu yaşanan doğal denge üzerinden olumsuz etkilenip, bu seleksiyona karşı herhangi bir önlem alamayıp ya da alınan önlemlerin yetersiz kaldığı, bu yüzden göç hareketliliğinin zorunlu kılındığı durumları içermektedir. Geçmişte toplumlar çerçevesinde, bu tür göçler doğal sebeplerden yaşandığını ve bir alt basamağa inildiğinde doğal sebeplerin içerisinde iklimsel sebeplerin çok daha etkili olduğu görülmektedir.

Bu tür iklimsel göçlerin önceki çağlarda yaşanabildiği gibi günümüzde modern dünyada ve hatta gelecekte bile görmemiz mümkündür.

Örneğin, gelecekte Antartika ve Grönland'da bulunan buzulların erimesiyle yaklaşık olarak 1 milyar insanın göç etmek durumunda kalacağı bilimsel bir

---

²⁸ <http://epc2010.princeton.edu/papers/100136> (ET: 15.05.2018).

gerçektir.²⁹ Erime ile birlikte Bangladeş'in ve Florida eyaletinin kalabalık toplulukları barındıran coğrafyalar olduğunu düşünürsek tablonun durumunu düşünerek özetlemek yerinde olacaktır.

İlkel ya da basit göç olarak adlandırılan etmen nedenlerini sayısal verilerle çoğaltmamız mümkündür. Tarımla geçimini sağlayan bölgelerin artan sıcaklığın etkisiyle tarıma elverişsiz hale gelerek yaşamın zorlaşması ve akabinde ilkel göçün gerçekleşmesi. Yağışların azalması susuz bir coğrafyanın oluşması ve doğal bir süreç olarak zararlı bakterilerin çevreyi tahribatı, sonuç ise kaçınılmaz ilkel göçün gerçekleşmesi.

2.4.2. Cebri Göç

Cebri kelime anlamı olarak zor kullanılarak yaptırılan ya da zorlama yolu ile yaptırılan anlamındadır.³⁰ Cebri (forced) göç; güçlü olan siyasi otoritenin, grubun ya da bireylerin diğer güçsüz olan ve istenmeyen kişi, grup ya da topluluğun siyasi otoritenin kanıtlanmış ve bilinen gücü ile bulunduğu yerleşik bölgeden ivedi olarak atılmak ve bahsi geçen bölgeden uzaklaştırılmak istenmesidir. Şiddet içeren, zorunlu olarak gerçekleştirilen bu göç sosyal sınıfların ayrılmasına ve sonuç olarak, grupların daimi olarak çatışmasına yol açmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası ve Vichy Hükümeti Fas, Cezayir ve Tunus gibi yerleri işgal altına almış ve buralarda yaşayan Yahudileri çeşitli zulümlere maruz bırakmışlar ve akabinde Yahudiler bugünkü İsrail topraklarına göç ettirmek zorunda bırakılmışlardır.³¹ Öte yandan başlangıcı 18 Mayıs 1944 olan ve Sovyetler Birliğinin öncülüğün ettiği Kırım Türklerinin yaklaşık olarak 194.000 kişi olarak zorunlu Sibiryaya göç ettirilmeleridir. Cebri göç sırasında Kırım Türklerinin yaklaşık yarısı bu süreç zarfında hayatlarını kaybetmiştir.

---

²⁹ Akın, G. (2013). Yüzyılımızın Temel Sorunlarından Biri; Buzulların Erimesi. *Antropoloji*, s.25

³⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=cebr%C3%AE&uid=8755&guid=TDK.GTS.5852f30c5574f3.34456545 (ET: 08.10.2018).

³¹ <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/jewish-population-of-french-north-africa> (ET: 11.11.2018).

Sonuç olarak cebri göç kaçışların ve zorla ittirilmek yolu ile göçün kitlesel olarak güçlü olan otoritenin güçsüz olan grubu, hukuk dışı ve sonuçları ağır olan bir sürece dahil ettirilmek suretiyle gerçekleştirmektedir.

2.4.3. Zorunlu Göç

Yerinde olan yani kendi topraklarında yaşayan insanlar örf-adetleri, alışkanlıkları ya da süregelen yaşam tarzları bulunduğu topraklar üzerinden şekillenmiştir. Diyalogları, konuştukları dil gene aynı şekilde yaşadıkları topraklara uyum sağlayarak hayatlarına devam etmişlerdir. İşte bahsedilen özellikleri iç içe barındıran insan ve yaşanan toprak ilişkisinin yeniden uyarlanması sonucu farklı topraklarda yaşamaya ve bunun sonucunda tüm alışkanlıklarının değiştirilmesi “zorunluluğun” sonucudur.

Zorunlu göç ile cebri göçü birlikte incelenip, ayrımı yapılması gerekirse yüzeysel olarak, benzerlik taşımakla birlikte transparan olarak inildiğinde farklılığın gün yüzüne çıktığı görülecektir. Zorunlu göç de cebri göç gibi göç sırasında ya da göç öncesinde herhangi bir sürgün, iteleme yoluyla zorunluluk veya şiddet unsurları içermemektedir. Zorunlu göçte 2 ülkenin kendi etnik köken gruplarına dahil olan topluluklarını değil tokuş yolu ile birbirlerine göç ettirmek zorunda kalabileceği gibi, tek taraflı bir ülkeye de gerçekleştirilebilmektedir. İnsanların zorunlu göçe tabi tutulmaları konusunda gene kendi iradeleri dışında birçok faktör olabilir. Bunlar; Savaşlar, doğal afetler, sosyal ihtiyaç yetersizliği, barınma güçlükleri, can güvenliği ve devlet politikaları gerçekleşmesi için zorunlu göçe tabi kalabilirler.

Gene daha önceki yazılarımızda bahsettiğimiz örneklerden yola çıkarak Türkiye Yunanistan Nüfus Mübadelesi'nin örneklendirmek yerinde olacaktır. Mübadele ile 1.200.000 Ortodoks Hristiyan Rum Anadolu'dan Yunanistan'a, 500.000 Müslüman Türk de Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır.³² Karşılıklı olarak yapılan insan grupları değişikliği yaşanan ve tüm alışkanlıklarının kazanıldığı topraklardan başka topraklara göç ettirmek zorunda bırakılmış ve sonuçları ağır olabilecek sosyal bir sorun haline gelebilecek niteliktedir. Farklı bir örnekle devam edecek ve bakış açımızı değiştirecek olursak Devlet'in kendi içsel

³² Ateş, A. (2008). *Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi Sonucu Kocaeli'ne İskân Edilen Göçmenler (1923-1930)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, s. 53-54.

politikaları sonucunda yapılan baraj, göl ve yol yapımı gibi planlamaların etkisi ile orada yaşayan büyük ya da küçük halkın o bölgeden uzaklaştırılarak başka alanlarda habitatlarının oluşturulması zorunlu kılınmıştır. Bunların hepsi sonuç olarak zorunlu göçün tezahürü olarak oluşmuştur.

2.4.4. Serbest Göç

Petersen'in 4 temel göç etmenlerinden biri olan serbest göç (free migration) cebri ve zorunlu göçten daha farklı bir formda, göçü gerçekleştiren kişilerin herhangi egemen güçlerin ittirilmesi ve zorlaması yolu ile eylemin gerçekleşmesi değil, aksi yani göçü gerçekleştirenlerin kendi iradesi doğrultusunda yapılan göç eylemleridir. Buradaki eylem göçmenin tamamen kendi arzusuna ve isteğine bırakılmış olmasıdır. Zorunluluk durumu olmadığı için grup ya da toplulukları değil kişinin kendisini ilgilendirmektedir ve yapılması istenen göç başvurusu bireysel yapılmaktadır aynı zamanda bireyler şahsi olarak aldıkları karar ile hareket etmektedirler. Bahsi geçen diğer göç tiplerinin neden – sonuç ilişkilerine bakıldığında göç hareketini gerçekleştiren kronik ve süregelen bir neden olmadığı görülmüştür.

Serbest göçü gerçekleştirecek olan bireyin göç alan ülkeye gerçekleştireceği göç için önceden belirlenmiş olan prosedür ve resmiyet gereği birtakım yaptırımları söz konusudur. Daha açık bir ifade ile süreç göç eylemini gerçekleştirecek olan birey göç verecek olan ülkeden gerekli olan evraklarla göç alan ülkenin ilgili ülke konsolosluklarından “serbest göçmen vizesi” istemi ile başvurulur. Buradan onay ya da ret cevaplarından birini alarak sürecin devamı sağlanır.

Serbest göç uygulamasının bir sonucu olarak ülkelerin kendi soy veya kültürlerine yakın olan bireyleri serbest göçmen olarak alma ya da verme eylemi içerisindedir. Bu eylemlerin amacı sosyo-kültürel yaklaşmayı doğurmaktır. Türkiye'den örnek verilecek olursa hiçbir zaman göç verme eğilimde değil aksi yani göç alma eğiliminde olmuştur. Bunun örnekleri olarak Yugoslavya – Makedonya'dan Türkiye'ye gelen göç hareketi olarak verilebilir.

“Yugoslavya – Makedonya'dan gelen Türkiye'ye kitlesel göçler diğer bir önemli göç hareketidir. Makedonya'da yaşayan Türklerin, Türkiye Cumhuriyeti'ne ilk göç akını 1924 yılında gerçekleşmiştir. Bunu, 1936 yılındaki ikinci göç dalgası izlemiştir. Tüm bu göç dalgalarında, bu topraklardaki yönetimlerin izlemiş oldukları politikalar ve Türklere uygulanan baskılar etken olmuştur. Tito'nun Türkiye'yi ziyaret ettiği 1953 yılında imzalanan

"Serbest Göç Anlaşması" ile birlikte, Makedonya'dan Türkiye'ye üçüncü göç furyası başlamıştır".³³

Aynı zamanda Yugoslavya'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne yaklaşık 305.000 kişi göç etmiş ve bu kişilerin büyük bir kısmı 1950 yılına kadar iskan ettirilmiştir.

Daha öncede bahsedildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti gibi ülkeler aynı soydan olanları, kültürel yakınlığı olanları ve köken olarak yakınlık gösterenleri her zaman göç alan ülke olarak geri kazanma çabasına girmiştir. Bu çaba resmi olarak belgelenmiştir. Bu belge İskan Kanunu'nun ikinci bölümünde yer alan Göçmenlerin Kabulü başlığı altında Göçmen Olarak Kabul Edilmeyecekler küçük başlığında ve Madde 5 ile

*"– (1) Türkiye'de yerleşmek isteyen Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı bulunan kimselerden, Türk uyruklu ve Türkiye'deki birinci veya ikinci derecede bir yakını tarafından referans verilen veya buldukları ülkedeki konsolosluk temsilciliklerimize bizzat müracaat eden ve bu Kanun hükümlerine göre Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarınca yapılacak incelemelerden sonra uygun görülerek serbest göçmen vizesi alanlar, Hükümetten hiçbir iskân yardımı istememeleri şartıyla İçişleri Bakanlığınca serbest göçmen olarak kabul edilirler."*³⁴

maddesi resmi gazetede yayınlanarak kanun halini almıştır.

Sonuç olarak başında da söz ettiğimiz gibi serbest göçün en çarpıcı noktalarından biri, diğer zorlayıcı göç unsurlarında olmayan bireyin kendi isteği doğrultusunda gerçekleştireceği durumudur. Birey eğer çıkarı var ise ve bu çıkarı doğrultusunda kendisine yararı dokunuyor ise göç eylemini gerçekleştirecektir. E.G. Ravenstein'in "Göç Kanunları" (1885-1889) adlı çalışmasında Ravenstein'a göre *"İnsanlar sınırlı sayıda fırsatların bulunduğu yerlerden daha çok fırsat yakalayabilecekleri yerlere gider."*³⁵ açıklaması serbest göçü gerçekleştiren bireyin amacını destekler niteliktedir.

2.4.5. Geçici Göç

Bir başka göç unsuru olan geçici göç ya da kısa süreli göç adından da bahsedildiği üzere zaman baz alınarak yapılmıştır. Kısaca günlük, mevsimlik ya da yıllık olarak bazı nedenlerden dolayı kendi yaşadığı daimi toprakları terk edip kendi çıkarı doğrultusundaki planlarını uygulamak için farklı coğrafyalara gidip geri dönme olarak tanımlanabilmektedir. Buradaki amaç belli bir amaç doğrultusunda ve

³³ http://www.goc.gov.tr/icerik3/kitlesele-akinlar_409_558_559 (ET: 07.08.2018).

³⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060926-1.htm> (ET: 13.06.2018).

³⁵ <http://www.sdplatform.com/Dergi/801/Goc-ve-ruh-sagligi.aspx> (ET:07.07.2018)

belli bir yere bu amaçları gerçekleştirmek için yapılan uluslararası göç tür bağlamında olmasıdır.

Türkiye geçici göç durumunda ülkenin dışındaki göçmenler tarafından istenilen ülke konumuna gelmiştir. 2000 yılı ve sonrası için parametreler incelenildiği durumda yabancıların ülkemizi tercih etme eğiliminde olduğu ve 2000 yılı sonrası Türkiye için yeni bir statü ile değerlendirildiği bilinmektedir. Bu olgunun bilimsel kanıtı olarak Emniyet Genel Müdürlüğünden alınan verilere göre Türkiye'nin 2010-2011 yılı döneminde krizden en az zararlı ve hızlı bir şekilde çıktığı için güvenli ülke konumu grubu içerisine girerek geçici göçmen sayısı 32.667 iken 2001'de bu sayı 44.415 olmuştur. Aynı zamanda bu dönemde parametreler gösteriyor ki, geçici göçmen büyüme oranları Avrupa ülkelerinin de üzerine çıkmıştır.³⁶ Burada görülüyor ki, Türkiye son yıllarda geçici göçü gerçekleştiren göçmenlerin çıkarları ile bütünleşmiş ve istenilen coğrafya haline gelmiştir.

Aynı zamanda ilgili ülkenin geçici göç ile yerleşmek isteyen göçmenlerin aralarında problem ve birtakım anlaşmazlık oluşmaması için ülkelerin aralarında ya da uluslararası kurumlarla birtakım içerdiği anlaşmalar bulunmaktadır. Bu kurumların bazıları Uluslararası Göç Örgütü, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, ICPMD ve çeşitli ulusal sivil toplum kuruluşlarıdır.³⁷ Gene bu göç türüne devam niteliğinde Meksikalı işçilerin ABD'ye göçünün kabulleri yani Bracero programı 1942 yılında yürürlüğe konuldu ya da Güney Amerika ülkelerinden Venezuela'ya göçlerin kabulü geçici göç olarak değerlendirilip uygulamaya sokulmuştur.³⁸

2.4.6. Kalıcı Göç

Kalıcı göç (permanent migration) geçici göçün devam niteliğinde ve geçici göç ile birlikte düşünmemiz gereken göç çeşitlerinden birisidir. Kalıcı göç olarak nitelendirilen olgunun gerçekleşmesi, göçmenin öncelikle geçiş yapmak istediği

---

³⁶ Toksöz, G., Erdoğan, S., ve Kaşka, S. (2012). Türkiye'ye Düzensiz Emek Göçü ve Göçmenlerin İşgücü Piyasasındaki Durumları, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) yayını, Türkiye ofisi, s.140.

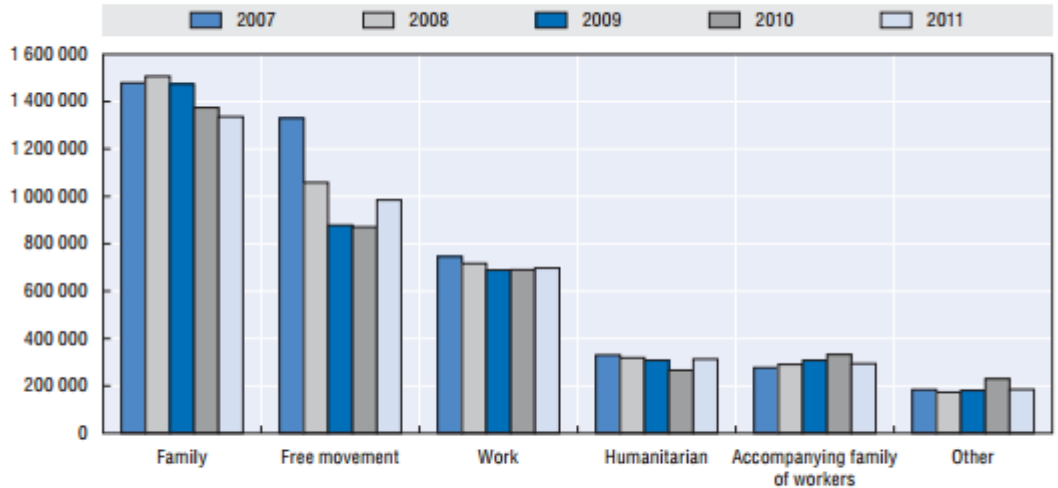
³⁷ http://www.goc.gov.tr/icerik3/turkiyenin-duzensiz-gocle-mucadelesi_409_422_424 (ET: 10.02.2019).

³⁸ <http://rimd.reduaz.mx/revista/rev9ing/e2.pdf> (ET: 06.01.2019).

ülkeye geçici göç ile ulaşması ve geçici göçten sonra göçmenin kalıcı göç halini alması durumudur.

Kalıcı göç dünya üzerindeki tüm ülkelerin iş gücüne etkisi olabildiği gibi OECD ülkelerinde iş gücüne etkisi oldukça yüksektir. OECD'nin yayınlamış olduğu raporlarda ortalama olarak bu ülkelere her yıl 600.000 göçmen işçi kabulü gerçekleşmektedir. Bu rakam AB üyesi olan OECD ülkelerin sürekli göç bağlamında %40'ını oluştururken tüm OECD ülkelerin ise %13'ünü oluşturmaktadır.³⁹ Gene 2013 yılı OECD göç raporuna göre iş gücünün toplam kalıcı göçe etkisini içeren bilgiler verilmiştir.

Şekil 3. OECD Uluslararası Göç Görünümü Raporu⁴⁰

Note: Excludes the Czech Republic and the countries for which standardised data are not available (see Table 1.1).
Source: OECD International Migration Database.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932822427>

Kaynak: International Migration Outlook 2013

OECD'nin 2013 yılı yayınladığı raporda iş gücünün kalıcı göçe etkisi ülkeden ülkeye değiştiği açıklanmıştır. Yukarıdaki Şekil 3 raporunda yıllara göre OECD ülkelerine giriş, aynı zamanda statü değişikliği kategorisine göre kalıcı göç standart istatistikleri 2007-11 yıllarını kapsar olarak verilmiştir. Raporda sırayla aile, serbest

³⁹ <https://www.osce.org/publications/migration> (ET: 01.11.2018).

⁴⁰ <http://gocvakfi.org/2018-dunya-goc-raporu/> (ET: 05.11.2018).

dolaşım, iş, insani, göçmen işçiye eşlik eden aile ve diğer olarak parametrelerle birlikte verilmiştir.⁴¹

Gene OECD'nin 2015 yılı "Uluslararası Göç Görünümü Raporu" sonuçlarında Türkiye'nin 3. destinasyon ülke olarak açıklanmıştır. 1. sırada Almanya 173.070 başvuru 2. sırada ABD 97.910 başvuru, 3. sırada ise Türkiye 87.820 kişi Türkiye'ye kabul edilmek için başvurdu. En fazla başvuru yapan bireylerin ülkeleri Suriye, Afganistan ve Irak olarak gerçekleşti.⁴² Türkiye'yi sırası ile İngiltere, İsveç ve İtalya izlemektedir. Bu rapora göre Türkiye 3. destinasyon ülke olarak en önde gelen istikamet ülkelerinden biri olmuştur.

2.4.7. Beyin Göçü

Beyin göçü (Brain migration) son derece iyi eğitim almış, nitelikli, vasıf derecesi yüksek, alanında gerekli olan bilgi ve beceriye fazlası ile sahip ve gerektiği kadar zeki olan bireylerin az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere gelişmiş olan ülkelere daha iyi yaşam ve çalışma ortamı aynı zamanda maddi koşullardan dolayı gelişmiş ülkeleri tercih etmesi ve bahsi geçen ülkelere maddi olanaklar ve daha yüksek standart yaşama isteği ile gerçekleştirilen göç tipi olarak nitelendirilebilir. Gelişmiş olan ülkelerin toplumda nadir bulunan bu bireyleri kendi bünyelerine çekmek için birtakım cazip kılınacak teklifler üretirler. Bu teklifler bireyin cazibesini çekerek gelişmiş olan ülkeleri tercih eder ve gelişmiş olan ülkelerin gelişmişlik seviyesini korumasını ya da artırmasını sağlar. Çünkü küreselleşmeden dolayı devletler etkilenmektedir ve uluslararası rekabet ortamından başarılı sonuçlar ile ayrılmak istemektedirler. Bu tarz başarılı sonuçların büyük pay sahibi genç ve parlak beyinlerdir.

Özyakışır'a göre beyin göçü gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelere ayrılan yüksek vasıflı insanların bu ülkelerin nüfuslarını azalttığı gibi eğitimli nüfusu kaybederek ilgili ülkenin gelişmesini önlemektedir. Bu durum negatif dışsallığa

---

⁴¹ https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2013_migr_outlook-2013-en (ET: 20.11.2018).

⁴² http://www.oecd-ilibrary.org/sites/7e30eda6-tr/index.html?itemId=/content/summary/7e30eda6-tr&mimeType=text/html&csp_41ad90e825b416986c9028d79b9c758b (ET:08.06.2018)

sebeptir.⁴³ Bu sonuç uluslararası beyin göçünün gelişmekte olan ülkelere sağladığı en önemli yararlarından olduğunu söylememiz yerinde olacaktır.

Beyin göçü Türkiye gibi hızla gelişmekte olan ülkelerin önünde engel olmaktadır. Son yıllarda bu oran düşse bile hala beyin göçü olgusu devam etmekte ve yararlı olabilecek olan bireyleri Avrupa ve ABD gibi ülkelere kaptırabilmektedir. Yapılan işe değeri kadar karşılık verilmemesi, eğitilmiş olan insanların gereğinden fazla çalıştırılması, sağlıksız çalışma koşulları, politik-siyasal nedenler ve ARGE'ye yapılan yatırımların yetersizliği beyin göçünün en önemli etmenlerindedir.

Özellikle son yüzyıl içerisinde küreselleşmenin hızlandığı bir ortamda beyin göçü hızla şekillenmekte ve değişmektedir. Yıllara ve coğrafyaya göre cazibe merkezi olan yerlerin zeki beyinlerin akın ettiği, bu yüzden bu beyinlerden istifade ederek kalkındığı gözlemlenmiştir. Ülkemizde ise özellikle 1960'lı yıllarda politik değişimler ile başlayarak 70'lerde hız kazanmış bir dış beyin göçü görmekteyiz. 1963 yılında imzalanan Avrupa Ekonomik Topluluğu Ortaklık Anlaşması ile birlikte Türkiye'den çıkan vasıflı beyin göç hızla artmıştır. Başta Almanya olmak üzere Fransa, Avusturya, Belçika gibi ülkeler bu anlaşmayı Türkiye ile imzalamıştır. Buradaki amaç Türkiye'den giden çalışan gücün gittikleri ülkelerde farklı özellikler kazanarak geri dönmesi ve ülkeye kazandıkları vasıfları uygulayarak kalkınma sağlamasıdır.⁴⁴ Ülkemizde olduğu gibi dünyada bu tarz örnekleri görmekteyiz.

Tablo 2: Dünyada Beyin Göçünün Kronolojik Değişimi

YIL(LAR)	SEBEP	SONUÇ
1940-1945	II. Dünya Savaşı, Nazi ve Mussolini baskıları	Yahudi bilim adamları Avrupa'dan kaçtı
1960-1970 başları	Gelişmiş ülkelerin ekonomik seviyesi yüksek, Profesyonelleri yetersiz, Seçerek profesyonel göçmen alımı	Birleşmiş Milletlere göre bu tarihler arasında yaklaşık 300.000 profesyonel (doktor ve mühendis) III. Dünya ülkelerinden endüstrileşmiş (ABD, İngiltere, Kanada, Avustralya vs.) ülkelere göç etti. Göç oranı yüksek ve artan seviyede.

⁴³ Özyakışır, D. (2013). *Göç: Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama*. Ankara: Nobel Yayınları, s. 9.

⁴⁴ Bakırtaş, T. ve Kandemir, O. (2010). Gelişmekte Olan Ülkeler ve Beyin Göçü: Türkiye Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 961-94.

		Göçün 2/3'ü yukarıdaki ülkelere oldu. Göçün yarısı Asya ülkelerinden oldu.
1974-1975	Gelişmiş ülkelerde durgunluk, Gelişen ülkelerin beyin gücü üretimi plansız artıyor, Gelişen ülkeler eğitim sistemini dış isteklere uyarladı, Petrol üreten ülkelerin aşırı uzman ihtiyacı doğdu, Gelişmiş ülkelerde yüksek nitelikli işgücü arttı	Nitelikli profesyonellere talep azaldı. Sıkı göçmenlik politikaları başladı.
1975-1980	Yıllık kalifiye iş gücü göçü 100.000 kişiye ulaştı	Göçenlerin çoğu Avrupa'dan ABD'ye gitti.
1980 Sonrası	Dünyada 50.5 milyon üniversiteye kayıtlının 19 milyonu III. Dünya ülkelerinde. III. Dünya ülkelerinde üniversiteye kayıtlı sayısı ekponensiyel olarak arttı ve 7 yılda iki katına çıkmaktadır.	Göçün çoğu III. Dünya ülkelerinden ABD ve Avrupa'ya oldu.
1990 Sonrası	Rusya ve doğu bloku parçalandı. İç savaşlar başladı. ABD dünya üniversite öğrencilerinin %25'ine sahiptir.	Doğu bloğu bilim adamları ülkelerini terk etti.
2000 Sonrası	ABD, III. Dünya ülkelerinden beyin göçünün %54'ünü almaktadır. Hintli ve Çinli kolej mezunlarının %3'ü ABD'ye gider. ABD'de bilim adamı ve mühendislerin %12'si, doktorların %23'ü ve bilgisayarlıların %40' dan fazlası yabancı ülke doğumlu. Nijeryalı ve Afrikalılar ABD'de en fazla eğitilmiş etnik grup. Afrika üniversitelerindeki 3 kişiden biri dünyaya ihraç ediliyor. Uluslararası eğitim fuarları vasıtasıyla beyin avcılığı yapıyor.	ABD Asya'dan son aldığı 1.5 milyon göçmenin hemen hemen tamamı yüksek okul veya en iyi kolej mezunlarıdır. ABD 300 bin Hintli ve Koreli, 730 bin Filipinli ve 400 bin Çinlinin %65-70'i yüksek okul ve kolej mezunudur. Sadece İran, K.Kore ve Tayvan'dan aldıklarıların %15'i kolej mezunudur. Kolombiya'nın beyin göçünden yıllık kaybı 2.37, Hindistan'ın 2 milyar \$ civarında. Meksika'dan yurt dışına gönderilenlerin %79'u geri dönmüyor. Nijerya'dan ABD'ye 100 bin

		kişi göç ediyor. Her yıl 100 bin Hintli ABD'ye gidiyor. ABD Silikon Vadisinde 30 bin Hintli profesyonel vardır.
--	--	---

Kaynak: Kaya, M. (2009). Beyin Göçü/Entelektüel Sermaye Erozyonu, Bilgi Çağının Gönüllü Göçerleri Beyin Gurbetçileri. *Eğitime Bakış Dergisi*, s.13

Yukarıda tablo 2 de gösterilen Dünya beyin göçünün kronolojik sırasına göre verilen bilgilere göre 1940-1945'lerde sebeplerinin son yüzyılımız içerisinde 2. Dünya Savaşı, Nazi ve Mussolini gibi daha öncede bahsettiğimiz politik nedenlerden dolayı Yahudi bilim adamlarının Avrupa'dan kaçmasıyla başlayarak 2000 yılı ve sonrası özellikle ABD'nin etkisiyle gerçekleşen beyin göçlerini görmekteyiz.

2.5. Geçici Koruma Altında Bulunanlar ve Sığınmacılar

Esas anlatımıyla buldukları ülkede siyasi ve politik çatışmalardan dolayı can ve mal güvenliği tehlikesi olan bireylerin kendilerini güvende hissedecekleri ülkelere yaptığı göç türü olarak kısaca anlatılabilir. Özellikle 1980 ve sonrası dünya genelinde geçici koruma altında bulunanların ve sığınmacıların kademeli olarak hızlıca arttığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamdaki göçler diğer göç türleri gibi çalışma amaçlı ve daha refah bir hayat sağlama amaçlı değil can güvenliğini koruma altına yapılması için gerçekleştirildiği için diğer göç unsurlarından farklı olduğu söylenebilmektedir. Sığınma talebi ile yapılan göç akınları sınır ötesi ülkeler için bir istikrar bozucu unsur teşkil edebileceği gibi ülke yönetimlerini de etkileyebilmektedir. Yapılan bu tür akınları genel itibarı ile Batı Avrupa'ya gerçekleştirmek isteyen bireyler bu gibi cazip gelen bölgelere sığınma talebinde bulunarak sığınmacı statüsünü elinde bulundurmak istemişlerdir. Bu eylemlerle birlikte sığınma taleplerinin arttığı ülkelerde göçün başlı başına sorun olarak karşılımlarına çıkmıştır. Ülke içerisinde yaşayan halkın göç akını ile birlikte kendi işlerinin elinde alınması korkusu sorunun artması ile birlikte geçici koruma altında bulunanların girişlerine karşı çıkan sağ partilerin sivrilerle çıkması ve doğal sonuç olarak sağ partilerin seçimlerde başarılı sonuçlar almasını tetiklemiştir.⁴⁵ Bunun

⁴⁵ Castles ve Miller, a.g.e., s. 144.

sonucu olarak bu tür göç akınına maruz kalan ülkelerdeki yapılan anketlerde ülke vatandaşlarının işlerinin elinden alınması korkusu azımsanamayacak kadardır. Örneğin ABD’de %50, Avrupa’nın büyük bir bölümünde özellikle Almanya ve İsveç’te %80 civarlarındadır.⁴⁶

Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Raporu’nda geçici koruma altındaki durumların ve sığınma sayılarındaki artışın 2013 yılı ve sonrası arttığı belirtilmiştir. Sayının artmasındaki en önemli nedenler arasında bulunduğu ülkenin siyasi kargaşası ve çatışması olmuştur. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK)’nin hazırladığı “İltica Eğilimleri 2013” raporunda ABD, Avrupa ve Doğu Asya ülkelerine 612.700 kişinin sığınma talebinde bulunduğu bildirilmiştir.⁴⁷

Ülkemizde ise geçici koruma altında bulunanlara ve sığınmacılara kolaylık sağlanarak buldukları yerlerde ikamette süre koşulu aranmamaktadır. Çalışma izni ve belli bir ikamet süresinin olmayışı İçişleri Bakanlığı Yönetmeliği 13-IV. fıkrasında yer alan

“Bakanlık, ülke içinden istihdam yerine yabancı istihdamını haklı kılacak gerekçeleri değerlendirirken, işin özel niteliğini gösterir bilgiler ile yabancının eğitim durumu, çalışacağı işyerinin ulusal ekonomiye katkısı ve bu niteliklere uygun ücret düzeyi ile istihdam durumunu da dikkate alır.”⁴⁸

ibaresine yer vermiştir.

---

⁴⁶ Demir, O. Ö. (2015). Göç Politikaları, Toplumsal Kaygılar ve Suriyeli Mülteciler. *Global Political Strateji. Göç Çalışmalar Merkezi. Global Analiz*, s.5.

⁴⁷ Dönmez Kara, C. Ö. (2015). Göç Bağlamında Uluslararası İş Birliği ve Türkiye’nin Politikaları.. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi Çanakkale.

⁴⁸ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100121-1.htm>. (ET: 20.01.2019).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 7 Şubat 2019 tarihi itibarı ile Türkiye sınırları içerisinde kayıt altına alınan geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin sayıları açıklandı. Yapılan açıklamada en dikkat çekici nokta bulunan nüfusun %45,5'i 0-18 yaş aralığında olması. Bu durum nüfusun genç olduğunu göstermektedir. Diğer dikkat çekici durum ise geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin Türkiye sınırları içerisinde son 1 ayda nüfuslarını 11bin 720 kişi arttırmış olmalarıdır. Bu durum göçün geçmiş yıllara nazaran hala devam ettiğini göstermektedir.⁴⁹

Ülkemizde ciddi sayılara ulaşan Suriyelilerin sosyo-ekonomi, sosyo-kültürel ve aynı zamanda demografik yapı içerisinde nüfusun yapısını, dinamik özelliklerini araştırmak için İstanbul ili Fatih ilçesinde yaşamakta olan geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin cevaplamış olduğu ve 100 kişi üzerinden yapılan anket ile 26 adet soru sorulmuş, alınan cevaplar niteliğinde sistematik bir forma sokulmuştur.

Araştırmanın yapıldığı bölge İstanbul ili Fatih ilçesi tarihi MÖ 6500 yıllarına dayandığı için Neolitik Dönem dediğimiz ilk kez insanın tarımla buluşması dönemine denk gelmektedir, işte bu yüzden Fatih ilçesinin binlerce yıldır uygarlıklara ev sahipliği yaptığını söyleyebilmekteyiz. Kuzeyde Eyüp ilçesi, kuzeydoğusunda Haliç, güneyde Marmara Denizi, batıda Zeytinburnu ve kuzeybatıda ise Bayrampaşa ilçeleri bulunmaktadır. İstanbul ilçeleri arasında belki de tarihi açıdan en zengin olan ilçe üç yanı denizlerle çevrili olduğu için yarımada görünümündedir.⁵⁰ Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre Fatih ilçesi 57 mahalleden oluşur. yüzölçümü 15,6 km² olan Fatih'in 2008 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi ile yapılan sayım sonuçlarına göre nüfusu 443.955'tir. (2000 nüfus sayımı sonucu Fatih 403,508; Eminönü 55,635'tir.) Kilometrekareye düşen nüfus, 28,458 kişidir.

İlçede binlerce yıldır birçok uygarlığın yaşam alanı olduğu için çok sayıda tarihi eser bulunmaktadır. Özellikle Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde

⁴⁹ http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik (ET: 25.08.2018).

⁵⁰ <http://www.fatih.bel.tr/icerik/86/tarihi-yarimada-fatihin-tarihcesi/> (ET: 02.10.2018).

yapılan yapıtların önemi büyüktür. Dünyada eşine az rastlanır tarihi yapılar Fatih ilçesinin kültürel açıdan ne kadar zengin ve eşsiz olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bunların başlıcaları Ayasofya, Topkapı Sarayı , Yerebatan Sarnıcı, Mısır Çarşısı, Kapalı Çarşı , Süleymaniye Camii, Fatih Camii , Mimar Sinan Türbesi, Dünya'nın en eski üniversitesi olan Konstantinopolis Üniversitesi gibi eşsiz tarihi eserler bulunmaktadır.

Fatih ilçesinin ilçe statüsüne kavuşturulması ise 1928 yılına dayanmaktadır. Bugün Fatih ilçesine bağlı bir semt olan Eminönü, 1928'de İstanbul Merkez ilçesinin ikiye ayrılmasıyla ilçe haline gelmişti. Fatih ise, İstanbul'un merkez ilçesinde yer alan bir şube idi. 8 Mart 1984 yılında yapılan bir düzenlemeyle İstanbul, Büyükşehir Belediyesi'ne dönüştürülmüş; Fatih ise Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı bir ilçe belediyesi durumuna getirilmişti. Ancak 29 Mart 2009 tarihinde yürürlüğe giren 5747 Sayılı Kanun ile ,Tarihi Yarımada'nın iki ilçesi, "Fatih" adı altında tek bir ilçeye dönüştürülmüştür.⁵¹

İlçe 2011 yılında Orta Doğu'da meydana gelen Arap Baharı ve Arap uyanışı süreciyle Mısır, Libya, Yemen, Tunus gibi ülkelerde meydana gelen iç karışıklıklar neticesinde hükümetlerin değişmesi ile birlikte domino taşı etkisi yaparak Suriye'de de bu tür olaylar meydana gelmiştir. İç karışıklıklar neticesinde Esad rejimi ve muhalifler arasında iç savaşa yol açmış, açılan iç savaş neticesinde halk civar ülkelere göç ettirmek zorunda bırakılmıştır. İşte bu göç neticesinde Türkiye sorumluluk sahibi büyük devlet özelliğinden ödün vermeyerek büyük rol üstlenmiştir. Ülkemize yapılan göç İstanbul ili Fatih ilçesine yoğun olarak görülmektedir. Fatih ilçesinde göçü gerçekleştiren Suriyeliler geçici koruma altında olan bireyler olarak literatürde yerini almıştır, işte yapılan araştırmalar neticesinde resmi kurumlardan alınan bilgiler doğrultusunda geçici koruma altında bulunan Suriyeliler hakkında argümanları sunmamıza olanak sağlamıştır.

---

⁵¹ <http://www.fatih.bel.tr/icerik/87/bugunku-fatih/> (ET: 12.02.2019).

Şekil 4: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Suriyelilerin İllere Göre Dağılımı

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURİYELİLERİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI

ÜLKEMİZDE GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDA BULUNAN SURİYELİLERİN DAĞILIMI 07.02.2019 (ALFABETİK)									
İL SIRA	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ	İL SIRA	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ
	TOPLAM	3.644.342	82.003.882	4,44%		TOPLAM	3.644.342	82.003.882	4,44%
1	ADANA	235.434	2.220.125	10,60%	42	KAHRAMANMARAŞ	88.602	1.144.851	7,74%
2	ADIYAMAN	27.088	624.513	4,34%	43	KARABÜK	836	248.014	0,34%
3	AFYONKARAHİSAR	5.925	725.568	0,82%	44	KARAMAN	781	251.913	0,31%
4	AĞRI	1.040	539.657	0,19%	45	KARS	165	288.878	0,06%
5	AKSARAY	2.694	412.172	0,65%	46	KASTAMONU	1.310	383.373	0,34%
6	AMASYA	683	337.508	0,20%	47	KAYSERİ	78.178	1.389.680	5,63%
7	ANKARA	89.490	5.503.985	1,63%	48	KIRIKKALE	1.497	286.602	0,52%
8	ANTALYA	1.592	2.426.356	0,07%	49	KIRKLARELİ	2.698	360.860	0,75%
9	ARDAHAN	145	98.907	0,15%	50	KİRŞEHİR	1.339	241.868	0,55%
10	ARTVİN	39	174.010	0,02%	51	KİLİS	114.788	142.541	80,53%
11	AYDIN	7.605	1.097.746	0,69%	52	KOCAELİ	54.976	1.906.391	2,88%
12	BALIKESİR	4.353	1.226.575	0,35%	53	KONYA	106.641	2.205.609	4,83%
13	BARTIN	132	198.999	0,07%	54	KÜTAHYA	790	577.941	0,14%
14	BATMAN	22.336	599.103	3,73%	55	MALATYA	29.581	797.036	3,71%
15	BAYBURT	30	82.274	0,04%	56	MANİSA	13.518	1.429.643	0,95%
16	BİLECİK	598	223.448	0,27%	57	MARDİN	89.806	829.195	10,83%
17	BİNGÖL	925	281.205	0,33%	58	MERSİN	206.241	1.814.468	11,37%
18	BİTLİS	930	349.396	0,27%	59	MUĞLA	14.460	967.487	1,49%
19	BOLU	2.229	311.810	0,71%	60	MUŞ	1.394	407.992	0,34%
20	BURDUR	8.774	269.926	3,25%	61	NEVŞEHİR	9.641	298.339	3,23%
21	BURSA	167.615	2.994.521	5,60%	62	NİĞDE	4.499	364.707	1,23%
22	ÇANAKKALE	5.033	540.662	0,93%	63	ORDU	673	771.932	0,09%
23	ÇANKIRI	546	216.362	0,25%	64	OSMANİYE	49.035	534.415	9,18%
24	ÇORUM	2.562	536.483	0,48%	65	RİZE	889	348.608	0,26%
25	DENİZLİ	12.593	1.027.782	1,23%	66	SAKARYA	15.824	1.010.700	1,57%
26	DIYARBAKIR	33.892	1.732.396	1,96%	67	SAMSUN	5.594	1.335.716	0,42%
27	DÜZCE	1.652	387.844	0,43%	68	SIİRT	3.944	331.670	1,19%
28	EDİRNE	965	411.528	0,23%	69	SİNOP	126	219.733	0,06%
29	ELAZIĞ	13.020	595.638	2,19%	70	SİVAS	3.987	646.608	0,62%
30	ERZİNCAN	103	236.034	0,04%	71	ŞANLIURFA	452.534	2.035.809	22,23%
31	ERZURUM	1.087	767.848	0,14%	72	ŞİRNAK	15.363	524.190	2,93%
32	ESKİŞEHİR	4.484	871.187	0,51%	73	TEKİRDAĞ	13.421	1.029.927	1,30%
33	GAZİANTEP	426.383	2.028.563	21,02%	74	TOKAT	1.010	612.646	0,16%
34	GİRESUN	162	453.912	0,04%	75	TRABZON	3.080	807.903	0,38%
35	GÜMÜŞHANE	92	162.748	0,06%	76	TUNCELİ	57	88.198	0,06%
36	HAKKARİ	5.424	286.470	1,89%	77	UŞAK	2.340	367.514	0,64%
37	HATAY	447.884	1.609.856	27,82%	78	VAN	2.130	1.123.784	0,19%
38	İĞDIR	101	197.456	0,05%	79	YALOVA	3.554	262.234	1,36%
39	ISPARTA	7.250	441.412	1,64%	80	YOZGAT	4.183	424.981	0,98%
40	İSTANBUL	558.437	15.067.724	3,71%	81	ZONGULDAK	541	599.698	0,09%
41	İZMİR	142.989	4.320.519	3,31%					

Şekil 4 geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin illere göre dağılımı görülmektedir.⁵² İller arasında yerli nüfus ile karşılaştırıldığında kayıt edilen göçmen nüfus yoğunluğu %80,53 ile en yüksek oranda Kilis'te görülürken,

⁵² http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713 (ET: 16.05.2018).

558.437 kişi ile İstanbul Suriyeli göçmen popülasyonunun en fazla yerleştiği il durumundadır. Erzincan, Giresun, Artvin, Bartın gibi şehirler ise oranın en düşük olduğu şehirler olarak belirtilmektedir.

3.1. Suriyeli Göçmenlerin Demografik Özellikleri

Suriyeli göçmenlerle ilgili veriler İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi kaynaklarından, İstanbul Fatih İlçe Emniyet Müdürlüğü kaynaklarından ve İstanbul ili Fatih ilçesinde bulunan Suriyeli göçmenlere anket soruları ile alınan cevaplar ile alınan bilgiler araştırmacı tarafından temin edilerek sonuca bağlanmıştır.

Ankete katılan grubun yaş, cinsiyet, evlilik durumları, çocuk sayısı, evlerinin büyüklük ve oda sayısı durumları, ekonomik geçim durumları, tahsil durumları gibi niceliksel olarak bilgiler olarak aşağıda tablolar halinde yer almaktadır.

Araştırmaya katılan 100 Suriyeliden %33 ü 26-35 yaş aralığında %74 ü 16-35 yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan Suriyelilerin genç yaş grubuna sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Yaş Durumu

Kaç Yaşındasınız?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.0-15	5	5.0	5.0	5.0
	.16-25	41	41.0	41.0	46.0
	.26-35	33	33.0	33.0	79.0
	.36-45	19	19.0	19.0	98.0
	.45 üstü	2	2.0	2.0	100.0
Total		100	100.0	100.0	

Ankete katılanların %5'i 0-15 yaş, %41'i 16-25 yaş, %33'ü 26-35 yaş, %19'u 36-45 yaş ve %2'si 45 ve üzeri yaştadır. Anketteki bu sorunun en göze çarpan

noktası yaş aralığının büyük bölüm 16-25 ve 26-35 yaş aralığında yani %52 sini genç yaş aralığı oluşturmaktadır. Bu oran genç, dinamik ve yararlılık piramit seviyesinin en üst diliminde yer alan yaş gurubudur. Diğer 45 yaş ve üstü ankete katılan gurup ise sadece %2 ile sınırlı sayıda kalmış yaşlı nüfusun mikro gurubun içerisinde çok az yer kapladığı görülmektedir.

Tablo 4: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Verilerine Göre İstanbul İlinde Bulunan Suriyeli Göçmenlerin Yaş Dağılımı

İstanbul İlinde Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyeliler			
Yaş / Cinsiyet	Erkek	Kadın	Toplam
0-9 yaş	56.913	51.792	108.705
10-18 yaş	43.313	30.190	73.503
19-34 yaş	97.967	59.445	157.412
35-64 yaş	38.314	35.185	73.499
65+ yaş	1.124	1.409	2.533
Toplam	237.631	178.021	415.652

Tablo 4 te de görüldüğü üzere İstanbul genelinde geçici koruma altında bulunan Suriyeliler ve İstanbul ili Fatih ilçesinde geçici koruma altında bulunan Suriyeliler nüfus sayımları verilmiştir.

Tablo 5: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 24.11.2016 tarihi itibariyle Yaş Dağılımı

İstanbul İli Fatih İlçesi Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyeliler			
Yaş/Cinsiyet	Erkek	Kadın	Toplam
0-9 Yaş	3.623	3.316	6.939
10-18 Yaş	3.302	2.083	5.385
19-34 Yaş	9.322	3.772	13.094
35-64 Yaş	3.096	2.453	5.549
65+ Yaş	220	210	430
Toplam	19.563	11.834	31.397

Araştırma esnasında “kaç yaşındasınız?” sorusundan alınan cevaplar ile, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İstanbul ili Fatih ilçesi geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin yaş verileri karşılaştırıldığı vakit genç nüfusun yani 0-35 yaş arası nüfusun rakamları her iki araştırma sonucunun birbirleri ile uyum içinde olduğu gözlemlenebilir.

Her iki tabloda, yani 4 ve 5 te en dikkat çeken nokta genç nüfusun, yani 19-34 yaş gruplarının sayı olarak baskın olduğu yaş aralığı grubu olduğudur. Gene iki tablo arasında kıyas söz konusu olacaksa İstanbul ilinde 10-18 yaş aralığı grubu sayısı yüksek iken Fatih ilçesindeki 10-18 yaş grubu sayısı düşük kalmıştır. Fatih ilçesinde Suriyeliler her ne kadar popülasyon olarak çok görünse de bilimsel kanıtlar bunu destekler nitelikte değildir. Bu çıkarımın nedenlerini en başında Suriyelilerin Fatih ilçesinde ağırlıklı olarak ticari faaliyetlerinin yürüttüğü ama ticari faaliyet oranları kadar ikamet etme oranları ile yakın olmadığı, bu yüzden 19-34 yaş grubu aralığı sayısının yüksek olduğu, 10-18 yaş grubu sayısının ise İstanbul genelinden düşük olduğu söylenebilir. Çünkü Ticaret yaş aralığı 10-18 yaş grubu aralığından ziyade 19-34 yaş grubu argümanımızı destekler niteliktedir.

Bununla birlikte iki tablomuzda da belirtmeliyiz ki, Suriyelilerin genç ve dinamik nüfusu burada da görünmektedir. 65+ yaş grubu oranlara göre neredeyse yok denecek kadar azdır. Tablo 1.2. de verilen toplam geçici koruma altında bulunan Suriyeliler 415.652 iken günümüzde bu sayı İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü verilerine göre 558.437'dir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Durumu

Cinsiyetiniz		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Erkek	67	67.0	67.0	67.0
	Kadın	33	33.0	33.0	100.0
Total		100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %67'si erkeklerden, %33'ü kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin %67 ile kadınlara göre yüksek oranda olmasının nedeni araştırma yapılan bölgede iş gücü olarak kadınlara göre daha çok yer almaları, kadınların ise evde görev üstlendiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7: Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu

Eğitim Durumunuz		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Üniversite	11	11.0	11.0	11.0
	Lise	37	37.0	37.0	48.0
	İlkokul	52	52.0	52.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %11'i üniversite, %37'si lise ve %52'si ilkokul mezunudur. Araştırmanın bu bölümünde ise ilkokul mezunu sayısı fazla olmasından dolayı eğitim seviyesinin düşük olduğunu gözlemlemekteyiz. Üniversite mezunu sayısı ise beklenenin altında ve düşük oranda kalmıştır. Bu oranlar neticesinde ülkemizde yoğun oranda bulunan Suriyeliler için Türkiye'nin ARGE çalışmalarını bu yönde yoğunlaştırarak belirli önlemlerle birlikte eğitim seviyelerini Türkiye standartlarına çıkarılması gerekmektedir. Özellikle eğitim seviyesi düşük fakat genç nüfusun giderek fazlalaştığını ve bu oranda tedbirler alınmaz kaçınılmaz olduğunu belirtmemiz gerekmektedir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılanların Eğitim Alma Durumu

Eğitim hizmetleri ücretli mi? (eğitim aldığı kurum özel mi devlet kurumumu)		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	16	16.0	16.0	16.0
	Hayır	84	84.0	84.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Bireylerin %16'sı eğitim ücretli der iken %84'ü eğitimin ücretsiz olduğunu söylemiştir. Araştırmanın bu bölümünde Türkiye devletinin gene üzerine düşeni yaptığı gözlemlenirken eğitim konusunda Suriyelilere olanak sağlamış ve her Türk vatandaşına ücretsiz eğitim sağladığı gibi Suriyelilere de eşit davranmıştır.

Tablo 9: Araştırmaya Katılanların Çocuk Sahibi Olma Durumu

Çocuğunuz var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	57	57.0	61.3	61.3
	Hayır	36	36.0	38.7	100.0
	Toplam	93	93.0	100.0	
Eksik	Sistem	7	7.0		
Toplam		100	100.0		

Araştırmaya katılan yetişkinlerin %61,3'ünün çocuğu varken %38,7'sinin yoktur. Araştırmanın bu safhasında ankete yanıt verebilecek yetişkinlere sorulmuştur. Bu soruda alınan yanıtların en önemli ve göz alıcı noktası anket esnasında evet diyen %61,3'lük oran yani 57 kişinin hemen hemen çok büyük çoğunluğunun evli olan bireylerin evet yanıtı vermesidir. Yani evli olup da çocuğu olmayan yok denecek kadar azdır. Araştırmaya katılanların %38,7 si yetişkin olmakla birlikte henüz evlenmemiştir.

Tablo 10: Araştırmaya Katılanların Çocuk Sayıları

Kaç çocuğunuz var		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.1 tane	3	3.0	5.3	5.3
	.2tane	16	16.0	28.1	33.3
	.3 tane	22	22.0	38.6	71.9
	.4tane	16	16.0	28.1	100.0
	Total	57	57.0	100.0	
Eksik	Sistem	43	43.0		
Toplam		100	100.0		

Çocuğu olan 57 kişinin %5,3'ünün 1 çocuk, %28,1'inin 2 çocuk, %38,6'sının 3 çocuk ve %28,1'inin 4 çocuğu vardır. Bu soruya yanıt verilen bireylerden alınan cevaplardan anlaşılıyor ki, 3 ve 4 çocuk sahibi olan bireylerin büyük bir orana sahip olduğu yani % 66'lık bir bölüm içerisinde yer aldığı anlaşılıyor.

Tablo 11: Araştırmaya Katılanların Çocuklarının Eğitim Durumu

Çocuğunuz varsa okuyor mu?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	21	21.0	36.8	36.8
	Hayır	36	36.0	63.2	100.0
	Toplam	57	57.0	100.0	
Eksik	Sistem	43	43.0		
Toplam		100	100.0		

Çocuğu olan 57 kişinin %36,8'inin çocuğu okuyor iken %63,2'sinin çocuğu okumamaktadır. Çocuğu olan 57 kişiye sorulduğunda 21 kişinin çocuğu veya çocuklarının okuduğunu, 36 kişinin ise çocuğu veya çocuklarının okumadığını dile getirmiştir. Buradan da gene anlaşılıyor ki eğitim seviyesinin bu araştırma bölümünde de düşük olduğu bir kez daha kanıtlanmıştır.

Tablo 12: Araştırmaya Katılanların Kız Çocuğu Sahibi Olma Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	47	47.0	82.5	82.5
	Hayır	10	10.0	17.5	100.0
	Toplam	57	57.0	100.0	
Eksik	Sistem	43	43.0		
Toplam		100	100.0		

Çocuğu olan 57 kişinin %82,5'inin kız çocuğu da var iken %17,5'inin yoktur. Bu bölümde ise kız çocuğu veya kız çocukları olan 47 kişi evet yanıtını vermiştir.

Tablo 13: Araştırmaya Katılanların Kız Çocuklarının Okuma Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	20	20.0	42.6	42.6
	Hayır	27	27.0	57.4	100.0
	Toplam	47	47.0	100.0	
Eksik	Sistem	53	53.0		
Toplam		100	100.0		

Kız çocuğu olanların %42,6'sının çocuğu okur iken %57,4'ünün çocuğu okumamaktadır. Kız çocuklarının okuma oranı evet ya da hayır diyenlere göre birbirine yakın oranlardır ama görüldüğü üzere hayır diyen katılımcılar fazlalıktadır.

Buradan da anlaşıldığı üzere eğitimin birey üzerindeki demografik yapısına etkisini bir kez daha anlamaktayız.

Tablo 14: Araştırmaya Katılanların Kız Çocuklarının Okuma Durumu Kİ Kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik önem (2-sided)	Kesinlik önemi. (2-sided)	Kesinlik önemi. (1-sided)
Ki-Kare	7,074 ^a	1	.008		
Süreklilik Düzeltme	5.285	1	.022		
Olasılık Oranı	10.402	1	.001		
Fisher in Kesinlik Testi				.009	.006
Doğrusal-Doğrusal ilişki	6.950	1	.008		
Geçerli Vakalar	57				

Ki-kare testinin p-değeri $0,008 < 0,05$ olduğundan iki değişken arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur deriz.

Tablo 15: Eğitim Seviyesi İle Kız Çocuklarını Okutma Durumu Arasındaki İlişki

Eğitim Durumunuz kız çocuğunuz varsa okuyor mu?

Sayım		Kız çocuğunuz varsa okuyor mu?		
		Evet	Hayır	Total
Eğitim Durumunuz	Üniversite	6	0	6
	Lise	14	23	37
	İlkokul	0	4	4
Toplam		20	27	47

Tablo 16: Eğitim Seviyesi İle Kız Çocuklarını Okutma Durumu Arasındaki Ki Kare Testi Sonuçları

	Değer (Value)	df	Çift taraflı asimtotik Değer (Asymptotic Significance (2-sided))
Ki-Kare	11,399 ^a	2	.003
Olasılık Oranı	15.028	2	.001
Doğrusal- Doğrusal ilişki	10.706	1	.001
Geçerli Vakalar	47		

Ki-kare testinin p-değeri $0,003 < 0,05$ olduğundan iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenir.

Tablo 17: Araştırmaya Katılanların Yaşadıkları Evin Oda Sayısı

Eviniz kaç odalı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.1+1	23	23.0	23.0	23.0
	.2+1	61	61.0	61.0	84.0
	.3+1 üstü	16	16.0	16.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin %23'ünün evi 1+1, %61'inin evi 2+1 ve %16'sının evi 3+1 ve üzeridir. Araştırmaya katılan ve soruları yanıtlayan katılımcıların cevapladığı ve ilginç sonuç alınan bölümlerinden birisidir. Çünkü 2+1 evde yaşayan ailelerin sayısı fazlalıktır, bu Türk aile yapısında bulunan bireylerin 2+1 evde yaşayan Türk insanının oranına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 18: Araştırmaya Katılanların Evde Yaşadığı Kişi Sayısı

Evde kaç kişi kalyorsunuz?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	2,00	2	2.0	2.0	2.0
	3,00	27	27.0	27.0	29.0
	4,00	35	35.0	35.0	64.0
	5,00	15	15.0	15.0	79.0
	6,00	12	12.0	12.0	91.0
	7,00	9	9.0	9.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin evlerinde kalan kişi sayıları ve frekansları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Yüzdelik çoğunluğun büyük bölümünü 4,5 ve 6 kişilik aileler oluşturmaktadır.

Tablo 19: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İstanbul İli İkamet Bilgileri

İstanbul İlinde İkamet İzni İle Bulunan Suriyeliler			
Yaş / Cinsiyet	Erkek	Kadın	Toplam
0-9 yaş	862	779	1.641
10-18 yaş	705	533	1.238
19-34 yaş	4.412	2.183	6.595
35-64 yaş	2.258	1.411	3.669

65+ yaş	207	176	383
Toplam	8.444	5.082	13.526

Tablo 20: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İstanbul İli Fatih İlçesi İkamet Bilgileri

İstanbul İli Fatih İlçesinde İkamet İzni İle Bulunan Suriyeliler			
Yaş/Cinsiyet	Erkek	Kadın	Toplam
0-9 Yaş	150	160	310
10-18 Yaş	160	108	268
19-34 Yaş	1.385	418	1.803
35-64 Yaş	586	264	850
65+ Yaş	54	27	81
Toplam	2.335	977	3.312

Tablo 19 ve Tablo 20 İstanbul ilinde ikamet izni ile bulunan Suriyeliler ve İstanbul ili Fatih ilçesinde ikamet izni ile bulunan Suriyeliler arasında rakamsal araştırmalar verilmiştir.

Tablo 18, tablo 19 ve tablo 20 deki veriler birbirleri ile yorumlandığı an hane sayısı ve ikamet eden kişi sayısı, birbirleri ile doğrudan bağlantılı olduğunu görmekteyiz. Hanede ağırlıklı olarak 5-6 kişi yaşadığı gözlemlenmekle birlikte Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Fatih ilçesi ikamet bilgileri nüfus oranları uyumlu bir bütün oluşturmaktadır.

Bu iki tabloda yani 19 ve 20 de ikamet izni ile bulunan Suriyelilerin sayısını hem İstanbul genelinde hem de İstanbul ili Fatih ilçesinde sanılan kadar yüksek olmadığı yani İstanbul sınırları içerisinde bulunan geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin toplam nüfusun az bir bölümü ikamet izni ile yaşamlarını sürdürmektedirler.

Burada verilen rakamlardan yola çıkılarak diğer iki tablo hakkında yaptığımız yorumların aynısını yapmamız mümkün olacaktır fakat verilen bilimsel bilgilerden yola çıkarak iki tablo arasında göze çarpan en önemli nokta İstanbul ili Fatih ilçesinde 19-34 yaş gurubuna ait kadınların erkeklere oranla azımsanamayacak kadar az olmasıdır. Burada da gene anlaşılıyor ki, 19-34 yaş grubunun içinde yer alan erkeklerin büyük bir bölümünün eşleri ya Fatih ilçesinde ikamet etmediği ya da büyük bir bölümünün eşlerinin hiç olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sonuç ise gene bir önceki iki tablomuzda açıkladığımız gibi 19-34 yaş grubu üyelerinin erkekleri Fatih ilçesinde ticari maksatlı bu ilçede ikamet izni alarak yaşamlarını sürdürmektedirler.

3.2. Suriyeli Göçmenlerin Sosyo-Ekonomik Durumları

Araştırmanın bu safhasında ankete katılan Suriyelilerin ekonomik durumları- maaş getirileri- aylık kira ödemeleri ve konaklamaları gibi finansman durumları ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Tablo 21: Araştırmaya Katılanların Devlet Desteği Alma Durumu

Devletten bu konuda destek alıyor musunuz (Barınma)?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	80	80.0	80.0	80.0
	Hayır	20	20.0	20.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin %80'i devletten barınma noktasında destek alır iken %20'si almamaktadır. Bu demek oluyor ki, ülkemiz barınma konusunda göçmenleri zor durumda bırakmayıp üzerine düşen görevi büyük oranda gerçekleştirmiştir. Ülkemizin bu tarz tedbirler alması ve uygulaması sosyal devlet anlayışını bir kez daha kanıtlar niteliktedir.

Tablo 22: Araştırmaya Katılanların Kira Durumu

Kiranız ne kadar?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde

Geçerli	.500-1000 TL	50	50.0	50.0	50.0
	.1001-1500 TL	31	31.0	31.0	81.0
	.1501-2000 TL	10	10.0	10.0	91.0
	.2001-2500 TL	9	9.0	9.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin %50'si 500-1000 arası, %31'i 1000-1500, %10'u 1500-2000 ve %9'u 2000-2500 TL arasında kira ödemektedir. Gene araştırma safhasının bu bölümüne değinecek olur isek İstanbul Fatih ilçesi kira gelirleri ortalaması 1500-2000 TL baz alınarak katılımcıların yarısı 500-1000 TLarası kira ödeyerek standart altı diyebileceğimiz evlerde konaklamaktadırlar. %19'luk bir bölümü ise 1501-2000 ve 2001-2500 TL arası kira ödemesi yapmaktadır. Gelir-gider bilançocu dikkate alındığında ise %19'luk bölümün refah seviyede olduğunu dile getirebiliriz.

Tablo 23: Araştırmaya Katılanların İş Durumu

Türkiye'de ne iş yapıyorsunuz? (Türkiye çalışma durumu)					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	İşçi	40	40.0	40.0	40.0
	Esnaf	13	13.0	13.0	53.0
	Çalışmayan	23	23.0	23.0	76.0
	Diğer	24	24.0	24.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %40'ı işçi, %13'ü esnaf, %23'ü çalışmayan ve %24'ü diğer mesleklerdendir. Burada da anlaşıldığı üzere katılımcıların birçoğu işçi

statüsünde çalışmaktadır. Diğer yandan %23'lük çalışmayan büyük oran ise dikkatleri üzerine çekmektedir.

Fotoğraf 1: Fatih ilçesinde Bir Aydınlatma Atölyesinde Çalışan Suriyeli Bir Göçmen Görsele⁵³

Fotoğrafta yer aldığı üzere %40'lık dilim içerisinde yer alan Suriyeli bir göçmenin işçi olarak çalıştığı gözlemlenmektedir.

---

⁵³ Araştırmacı tarafından Fatih İlçesinde 03.03.2019 tarihinde çekilmiştir.

Tablo 24: Araştırmaya Katılanların Gelir Düzeyleri

Türkiye'deki maaşınız ne kadar?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.0-500	13	13.0	13.0	13.0
	.500-1000	15	15.0	15.0	28.0
	.1000-1500	45	45.0	45.0	73.0
	.1500-2000	17	17.0	17.0	90.0
	.2000 ve üzeri	10	10.0	10.0	100.0
Toplam		100	100.0	100.0	

Bireylerin Türkiye'deki maaşları ve frekans değerleri yukarıdaki tabloda verilmiştir. Frekans değerleri arasında %45'lik bir bölümün 1000-1500 TL arasına çalıştığı gözlemlenmiştir. Bu rakam ise günümüz şartlarında Türkiye asgari ücretinin altında kalmaktadır.

Tablo 25: Araştırmaya Katılanların Suriye'de Geçinmek İçin Gerekli Gördükleri Ücret

Suriye'de geçinmek için aylık ne kadar para gerekir?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.500-1000	26	26.0	26.0	26.0
	.1000-1500	38	38.0	38.0	64.0
	.1500-2000	29	29.0	29.0	93.0
	.2000 ve üstü	7	7.0	7.0	100.0
	Toplam		100	100.0	100.0

Bireylerin Suriye’de geçinmek için gerekli gördükleri para miktarına ilişkin frekanslar yukarıda verilmiştir. Bu bölümde dikkat çeken ilginç nokta ise hemen hemen eşit miktarlara dağılım gerçekleştirmiş olmasıdır. Katılımcılar geçim miktarı konusunda bir noktaya yoğunlaşmayarak homojen bir görünüm çizmişlerdir.

Tablo 26: Araştırmaya Katılanların Türkiye’de Geçinmek İçin Gerekli Gördükleri Ücret

Türkiye’de geçinmek için aylık ne kadar para gerekir?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	.1000-1500	20	20.0	22.7	22.7
	.1500-2000	53	53.0	60.2	83.0
	.2000 ve üstü	15	15.0	17.0	100.0
	Toplam	88	88.0	100.0	
Eksik	Sistem	12	12.0		
Toplam		100	100.0		

Araştırmada bu soruya cevap verebilen bireylerin %22,7’si 1000-1500 TL, %60,2’si 1500-2000 TL ve %17’si 2000 TL ve üstü tutarın Türkiye’de geçinmek için gerekli olduğunu düşünmektedir. 2000 ve üstü diyenlerin yüksek kira veren katılımcılar ile aynı kişi oldukları niceliksel olarak saptanmıştır.

3.3. Suriyeli Göçmenlerin Sosyo -kültürel Yapı, Uyum Düzeyleri

Bu bölümde araştırmaya katkı sağlayan geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin yaşadıkları ülkedeki dil ile bağlantısının ne derece olduğunu, kendi milleti dışında arkadaşı olup olmadığı, yakınlarının yurt dışında olup olmadığı, Türk vatandaşlığını isteme durumlarını gibi konular analiz edilmektedir.

Göçmenlerin %49'u Türkçe ve Arapça, %31'i sadece Arapça, %15'i Türkçe, Arapça, İngilizce, %5'i Türkçe, Arapça, İngilizce ve diğer dil bilmektedir. Araştırmanın bu noktasında ise %31'lik sadece Arapça bilenlerin Türk insanları ile iletişime geçme olasılığı yok denecek kadar azdır. Bu tespit dil eksikliğinden dolayı nüfusun belli bir kısmının iletişimini gerçekleştiremediği anlamını kazanmaktadır. %5'lik bir kısım ise eğitim seviyesi yüksek olduğu için birçok dil bilmektedir fakat bu oran düşük kalmaktadır.

Tablo 27: Araştırmaya Katılanların Bildikleri Dil Sayıları

Kaç dil biliyorsunuz?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Türkçe ve Arapça	49	49.0	49.0	49.0
	Sadece Arapça	31	31.0	31.0	80.0
	Türkçe, Arapça, İngilizce	15	15.0	15.0	95.0
	Türkçe, Arapça, İngilizce ve Diğer Dil	5	5.0	5.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Tablo 28: Araştırmaya Katılanların Türkçe Seviyesi

Türk dilini ne kadar biliyorsunuz?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Okuyorum, Yazıyorum	49	49.0	49.0	49.0
	Okuyorum, Yazamıyorum	19	19.0	19.0	68.0
	Hiç bilmiyorum	32	32.0	32.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Katılımcıların %49'u Türk dilini okuyup yazabiliyor iken %19'u okuyor ama yazamıyor, %32'si hiç bilmiyor. Katılımcıların yaklaşık yarısı Türkiye'de gördüğü eğitim sonucunda Türk dilini hem okuyup hem de yazabiliyorlar. Diğer %32'lik büyük denilebilecek oran ise ne okuyabilir ne de yazabiliyor.

Tablo 29: Araştırmaya Katılanların Türk Arkadaş Durumu

Türk arkadaşlarınız var mı?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	75	75.0	75.0	75.0
	Hayır	25	25.0	25.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %75'inin Türk arkadaşı var iken %25'inin yoktur. Bu durum katılımcıların önemli oranda Türk toplumu ile kaynaştıklarını göstermektedir. Öte yandan ¼ gibi önemli bir oranının henüz yerli toplum ile ilişkiye geçmediğini göstermektedir.

Tablo 30: Araştırmaya Katılanların Türkçe Seviyesi ve Türk Arkadaş Arasındaki İlişki

Türk dilini ne kadar biliyorsunuz? Türk arkadaşlarınız var mı?

Sayım	Türk arkadaşlarınız var mı?		
	Evet	Hayır	Total
Türk dilini ne kadar okuyorum, biliyorsunuz	49	0	49
okuyorum, yazıyorum	19	0	19
Hiç bilmiyorum	7	25	32
Toplam	75	25	100

Türk dilini hem okuyup hem yazan 49 kişinin hepsinin Türk arkadaşı vardır. Ayrıca Türk dilini okuyup yazamayan 19 kişinin de hepsinin Türk arkadaşı vardır. Ancak Türk dilini hiç bilmeyen 32 kişinin 7 tanesinin Türk arkadaşı var iken 25 tanesinin Türk arkadaşı yoktur. Bu durum dil bilmenin toplum içinde yer almada etkisinin önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 31: Araştırmaya Katılanların Boş Zamanlarını Nasıl Geçirdiği

Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Aile	22	22.0	22.0	22.0
	Seyahat	1	1.0	1.0	23.0

TV	19	19.0	19.0	42.0
Sosyal Medya	58	58.0	58.0	100.0
Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %22'si aile, %1'i seyahat, %19'u TV ve %58'i sosyal medya ile boş zamanlarını değerlendirmektedir. Araştırmanın bu safhasında %58'lik büyük oran ile boş zamanlarını sosyal medyada geçiren katılımcılar dikkat çekmektedir.

Tablo 32: Araştırmaya Katılanların Avrupa'dan Türkiye'ye Dönen Tanıdıklarına İlişkin Görüşleri

Avrupa'ya gidip gelen tanıdığımız varsa neden geldiler?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	İade	30	30.0	65.2	65.2
	Diğer	16	16.0	34.8	100.0
	Toplam	46	46.0	100.0	
Eksik	Sistem	54	54.0		
Toplam		100	100.0		

Katılımcılardan Avrupa'ya giden tanıdığı olan kişilerden dönme nedeni olarak belirtilen %65,2 iade ve %34,8'i diğer sebepler ile geri dönmüştür. %65,2'lik yüksek oran diğer Avrupa ülkelerinin kota belirlemesi sonucunda iade süreçleri başlamıştır ve bu iade süreçlerinden dolayı katılımcıların yüksek bölümü tanıdıklarının iade ile dönüş yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 33: Araştırmaya Katılanların Türk Vatandaşı Olma İsteği

T.C. Vatandaşı olmak istiyor musunuz?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	80	80.0	80.0	80.0
	Hayır	20	20.0	20.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan bireylerin %80'i Türk vatandaşı olmak isterken %20'si istememektedir. Buradan katılımcıların büyük bir bölümünün Türkiye ile bağlantısını kesmek istemediği sonucuna varmaktayız.

Tablo 34: Araştırmaya Katılanların Çocuklarının Türkiye'de Yaşamalarını İsteme Durumu

Çocuklarınızın Türkiye'de yaşamalarını ister misiniz?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	40	40.0	70.2	70.2
	Hayır	17	17.0	29.8	100.0
	Toplam	57	57.0	100.0	
Eksik	Sistem	43	43.0		
Toplam		100	100.0		

Çocuğu olan 57 kişinin %70,2'si çocuklarının Türkiye'de yaşamalarını isterken, %29,8'i Türkiye'de yaşamalarını istememektedir.

Tablo 35: Araştırmaya Katılanların T. C. Vatandaşı Olma İsteği ve Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İstemeleri Arasındaki İlişki

T.C. Vatandaşı olmak istiyor musunuz? Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamalarını ister misiniz?

Sayım	Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamalarını ister misiniz?		
	Evet	Hayır	Total
T.C. Vatandaşı olmak istiyor musunuz	40	17	57
Toplam	40	17	57

3.4. Suriyeli Göçmenlerin Karşılaştıkları Sorunları

Bu bölümde geçici koruma altında olan Suriyelilerin yaşadıkları ülke içerisindeki en büyük problemlerinin ne olduğu, sağlık hizmetleri ile ilgili bilgileri, iş yaşamında karşılaştıkları problemleri, eğitim düzeyindeki sorunları, savaşta yaşadıkları durumları gibi argümanlara değinilerek yorumlanmıştır.

Tablo 36: Araştırmaya Katılanların Türkiye’de Gördükleri En Büyük Problem

Türkiye’de ki en büyük probleminiz nedir?

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Eğitim	6	6.0	6.0	6.0
	İş	36	36.0	36.0	42.0
	Sağlık	5	5.0	5.0	47.0
	Güvenlik	3	3.0	3.0	50.0
	Yabancı düşmanlığı	50	50.0	50.0	100.0
Toplam		100	100.0	100.0	

Bireylerin %6'sı eğitim, %36'sı iş, %5'i sağlık, %3'ü güvenlik ve %50'si yabancı düşmanlığından şikayet etmektedir. Araştırmanın dikkat çeken en önemli noktalarından bir tanesi ise bu soruda ele alınmıştır. Sonuçların yüksek bölümü Suriyelilerin yabancı düşmanlığı algısını taşımalarıdır.

Tablo 37: Araştırmaya Katılanların Aldığı Sağlık Hizmetlerine Erişimi

Sağlık hizmetleri ücretli mi?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Ücretli	18	18.0	18.0	18.0
	Ücretsiz	82	82.0	82.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %18'i sağlık hizmetleri ücretli derken %82'si ücretsiz olduğunu belirtmiştir. Gene anlaşıldığı üzere Türkiye devleti geçici sığınmacılara yönelik sağlık konusunda herhangi bir ücret talep etmeyip tedavi süreçlerini sistematik bir şekilde uygulamasını sağlamıştır.

Tablo 38: Araştırmaya Katılanların İş Yaşamında Karşılaştıkları Sorunlar

İş yaşamında karşılaştığınız problemler nelerdir?		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	İş şartları	26	26.0	33.8	33.8
	Çalışma saatleri	20	20.0	26.0	59.7
	Düşük ücret	31	31.0	40.3	100.0
	Toplam	77	77.0	100.0	
Eksik	Sistem	23	23.0		
Toplam		100	100.0		

Araştırmaya katılan bireylerin %33,8'i iş şartları, %26'sı çalışma saatleri ve %40,3'ü ise düşük ücretler konularında iş yaşamında problemler ile karşılaştığını belirtmektedir.

Tablo 39: Araştırmaya Katılanların Eğitim Hizmetine Erişimde Karşılaştıkları Sorunlar

Eğitim yaşamında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Sınıf mevcudu	8	8.0	13.3	13.3
	Ders zorluğu	18	18.0	30.0	43.3
	Kültür	3	3.0	5.0	48.3
	Dil	31	31.0	51.7	100.0
	Toplam	60	60.0	100.0	
Eksik	Sistem	40	40.0		
Toplam		100	100.0		

Araştırmaya katılanların eğitim yaşamında karşılaştığı sorunlar %13,3'ü sınıf mevcudu, %30'u ders zorluğu, %5'i kültür, %51,7'si dil'dir. Burada da bir kez daha görmekteyiz ki, dil büyük bir sorun olarak gözükmektedir.

Tablo 40: Araştırmaya Katılanların Kimlik Kartları İle İlgili Sorunlar

Kimlik kartları ile ilgili sorunlarınız nelerdir?					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kolay veriliyor	55	55.0	55.0	55.0

Geç veriliyor	21	21.0	21.0	76.0
Değiştirmek zor	24	24.0	24.0	100.0
Toplam	100	100.0	100.0	

Kimlik kartları ile ilgili %55'i kolay veriliyor, %21'i geç veriliyor ve %24'ü değiştirmek zor şeklinde sorunlar belirtilmiştir.

Tablo 41: Araştırmaya Katılanların Türkiye'de Olumlu Gördükleri şeyler

Türkiye'de gördüğünüz en olumlu şey nedir?				
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli İklim	5	5.0	5.0	5.0
Kültür	9	9.0	9.0	14.0
Yaşam Standartları	21	21.0	21.0	35.0
Yönetim	65	65.0	65.0	100.0
Toplam	100	100.0	100.0	

Bireylerin %65'i Türkiye'de en olumlu şey olarak hükümeti gösterirken %21'i yaşam standartları demiştir. Katılımcıların yaşadıkları ülkenin hükümetine her konuda güvendikleri için cevapların büyük bölümü bu doğrultuda olmuştur.

Tablo 42: Araştırmaya Katılanların Savaşta Yakınlarını Kaybetme Durumu

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	52	52.0	67.5	67.5
	Hayır	25	25.0	32.5	100.0
	Toplam	77	77.0	100.0	
Eksik	Sistem	23	23.0		
Toplam		100	100.0		

Bu soruya cevap verebilen 77 bireyin %67,5'inin savaşta ölen akrabası var iken %32,5'inin yoktur. Yani bu demek oluyor ki bireylerin ezici çoğunluğunun en az bir akrabası savaşta ölmüştür.

Tablo 43: Araştırmaya Katılanların Savaş Sonrasında Yapmak İstedikleri

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Başka bir ülkeye gitmek	32	32.0	32.0	32.0
	Suriye'ye gitmek	24	24.0	24.0	56.0
	Türkiye'de kalmak	26	26.0	26.0	82.0
	Kararsızım	18	18.0	18.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Araştırmaya katılanların %58 i savaşın Suriyede ki iç savaşın bitmesi halinde ülkelerine dönmeyi düşünmemektedir. %18 i ise kararsızdır. Katılımcıların ancak %24 ü savaşın bitmesi halinde Suriye ye dönmek istediğini ifade etmiştir.

Tablo 44: İç Savaşta Yakınlarını Kaybetme ve Çocuklarının Türkiye’deYaşamalarını İsteme Durumu Arasındaki İlişki
Savaşta ölen akrabanız var mı? Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamasını ister misiniz?

Sayım		Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamasını ister misiniz?		
		Evet	Hayır	Total
Savaşta ölen akrabanız var mı?	Evet	40	7	47
	Hayır	0	10	10
Toplam		40	17	57

Savaşta Ölen Akrabası Olma Durumu İle Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İsteme Durumu Arasında İlişki Var mıdır?

H0: Savaşta ölen akrabası olma durumu ile çocuklarının Türkiye’de yaşamasını isteme durumu arasında ilişki yoktur.

H1: Savaşta ölen akrabası olma durumu ile çocuklarının Türkiye’de yaşamasını isteme durumu arasında ilişki vardır.

Tablo 45: Araştırmaya Katılanların Savaşta Yakınlarını Kaybetmeleri Durumu ve Çocuklarının Türkiye’de Yaşamalarını İsteme Durumu Arasındaki İlişki Ki Kare Testi

Savaşta ölen akrabanız var mı? Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamasını ister misiniz?

Sayım		Çocuklarınızın Türkiye’de yaşamasını ister misiniz?			
		Evet	Hayır	Total	
Savaşta ölen akrabanız var mı?	Evet	40	7	47	
Ki-Kare Testler					
	Değer	df	Asimptotik Anlamlılık (2tarafli)	Kesin Anlamlılık (2-tarafli)	Kesin Anlamlılık (1-tarafli)
Ki-Kare	28,536 ^a	1	.000		
Süreklilik Düzeltme	24.614	1	.000		
Olabilirlik Oranı	29.907	1	.000		
Fisher's Kesinlik Testi				.000	.000
Doğrusal-Doğrusal Tarafından İlişki	28.035	1	.000		
Geçerli Vaka	57				

Ki-kare testinin p-değeri ($0,000 < 0,05$) olduğundan H_0 hipotezi reddedilir. Yani savaşta ölen akrabası olma durumu ile çocuklarının Türkiye’de yaşamasını isteme durumu arasında ilişki vardır. Savaşta akrabası ölen 47 kişinin 40’ı çocuklarının Türkiye’de yaşamasını isterken savaşta akrabası lmeyen 10 kişinin hepsi çocuklarının Türkiye’de yaşamasını istememektedir.

SONUÇ

Küreselleşen dünya ile birlikte her şeyin farklı formlara girerek değiştiği gibi göç ve göçmen ilişkisinin de değiştiğini ve yeni bir bakış açısı getirdiğini görmekteyiz. Bu yüzden göç ve göçmen arasındaki ilişki dönem içerisinde komplike bir hal alarak açıklanması zor duruma gelmiştir. İşte bu bağlamda bir sonuca ulaşabilmek için göç ve göçmen konusunda analiz yaparak sonuca gidilecek yolun bulunması gerekmektedir.

Klasik göçe göre, göç kavramı itici ve çekici bağlamındaki kavramlar üzerinden oluşan yapıdır. Endüstrinin gelişmesiyle birlikte iş olanaklarının da paralel olarak artması ve insanların yaşadıkları ortamdan koparak iş imkanlarının fazla olduğu yerlere göç etmesi durumu günümüzdeki göç ve göç türlerini meydana getirmiştir.

Şu safhaya kadar alan araştırmasının içinde yer alan tüm bulgular anlatılmış ve gerekli yerlerde makrodan mikroya inerek detay çerçevesinde yazıya aktarılmıştır. Sonuç safhasında ise okuyucunun ilgili alan araştırmasını genel hatlar çerçevesinde anlayıp sentezlemesi sağlanmak istenmektedir.

Suriye’de 2011 yılı Mart ayından başlayan savaş başladığı günden günümüze kadar geçen yaklaşık 7-8 yıllık sürede tüm dünyanın takip ettiği bir konu olmuştur. Görsel teknolojinin gelişmesiyle birlikte ülke içinde yaşanan iç savaşın yaşattığı tüm olayları her an istenilen kişiler tarafından takip edildiği ve yorumlandığı aşikardır. 7-8 yıllık süreç içerisinde Dünya’nın birçok noktasından devletler ve milletler yaşanan mülteci krizini sadece izlemiş ve yorumlamış, bununla birlikte mülteci krizini ve iç savaşı çözmek adına elle tutulur ve gözle görülür bir sonuca gidilememiştir.

Öyle ki, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Eski Bakanlarından Condoleezza Rize 2003 yılında bir makalesinde Orta Doğu’da bulunan 300 milyonluk 22 ayrı ülkenin sınırlarının değişeceğini belirtmiş ve yıllar sonra Arap Baharı adı altında küresel aktörlerin Suriye’nin de içinde olduğu ülkelere rejim değişikliğine gittiği, ülke içinde iç ayaklanmaların baş gösterdiği gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra Arap Baharı’nın başlattığı kelebek etkisi Suriye’yi içine alarak başka bir noktaya taşımıştır. Suriye içinde meydana gelen karışıklıkların başlangıcı her ne kadar sadece Arap Baharı’na yüklense de Suriye içindeki sosyo-politik yapının son dönemlerde bozulduğunu, yönetimin Suriye halkının menfaatlerini korumayıp kendi

çıkarları doğrultusunda hareket etmesi iç karışıklıklara davetiye çıkarması niteliğinde olmuştur. Özellikle dönemin devlet başkanı Hafız Esad ülke içinde muhalefeti baskı altında tutarak Müslüman Kardeşler gibi muhalif grupların karşılıklı çatışma ortamı oluşmasına olanak sağlamıştır. Öyle ki, Haziran 2000 yılında Başkan Hafız el-Esad'ın ölümünün hemen ardından ŞAM Baharı adı altında ülkenin entelektüel aydın kişileri tarafından başlatılan hareketin devlet eli ile bastırılması Arap Baharı'nın sonuçları ve yayılması ülke içinde hem daha basit hem de daha güçlü olacaktır. Nitekim Arap Baharı'nın yarattığı ülke içindeki karışıklığının baş mimarı Hafız ESAD'ın kendi ülkesinde o dönem uyguladığı sert tutumlardır.

Yaşanılan iç ayaklanma ile birlikte yıllara yayılarak ülke içerisinde yaşanılması zor bir atmosfer oluşmuş ve ilk olarak Nisan 2011'de Suriye'den ülkemize göç hareketleri başlamıştır.

Osmanlı Devleti tarihinde Suriye yaklaşık 400 yıl Türklere bağlı olarak barış içinde yaşamışlardır. Tarihimizden bilinçli olarak Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkı Nisan 2011 yılından ilk göç dalgasından günümüze kadar Suriyeli halklara kucak aşmış tıpkı Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi Suriye halklarını koruyup kollama misyonunu görev edinmiştir. Her ne kadar bu göç hareketleri ülkemiz adına finansman olarak külfeti yüksek olmakla birlikte göçe maruz bırakılan mültecileri koruyup kollamaya devam edilmiştir.

Geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli göçmenler çerçevesinden bakıldığı zaman sosyal alanda, siyasi alanda, dini alanda ve yaşam standartları alanında kendilerini Türkiye de coğrafyanın diğer ülkelerine nazaran daha güvenli ve yaşamın daha iyi olduğunu görmektedirler. Bunun nedenlerinin en başında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin göstermiş olduğu sağduyu ve yardım hareketleri, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti halkının savaş ortamından gelen Suriyeli göçmenleri vicdani olarak sahiplenmeye çalışmasıdır.

Bununla birlikte böylesine büyük ve kitlesel göç akınlarının kontrol altında tutulması, kayıt altına alınması ve sosyal açıdan toplumlara hızlı adaptasyon süreçlerinden geçirilmesi gerekli görülmektedir, aksi takdirde giriş ve çıkışların sınır güvenliği saplanamayıp büyük güvenlik sorunlarına davetiye çıkarabilecektir.

Geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli göçmenler için Avrupa Birliği Parlamentosundan ne yazık ki kayda değer sonuçlar çıkmamış, Avrupa ülkelerinin

birçoğunun göçmenler hakkında sert önlemler aldığı, bu halkı kaderlerine terk ettikleri gözlemlenmiştir.

Özellikle bu süreçte Suriyeli göçmenlerin yasadışı yollarla Avrupa'nın birçok yerine göç etmeye zorlayan olanaklar halklar ve hükümetler tarafından sert tedbirler alınmasını ne yazık ki beraberinde getirmiştir. Özellikle Yunanistan, Macaristan, İtalya ve Bulgaristan gibi ülkeler Suriyeli göçmenler üzerine uluslararası göç politikaları ile bağdaşmayan kontrolsüz güç uyguladığı bilinmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, G. (2013). Yüzyılımızın temel sorunlarından biri; buzulların erimesi. *Antropoloji*, (25), 9-27.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve değişme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ateş, A. (2008). *Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi Sonucu Kocaeli'ne İskân Edilen Göçmenler (1923-1930)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Bakırtaş, T. ve Kandemir, O. (2010). Gelişmekte olan ülkeler ve beyin göçü: Türkiye örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 961-94.
- Börtüçene, İ. (1966). Milletlerarası İşgücü Hareketleri ve Türkiye. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (18), 1-46.
- Castles, S. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı: Modern dünyada uluslararası göç hareketleri*, (Çev.: Bülent Uğur Bal, İbrahim Akbulut). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları. s.11
- Çelik, F. (2006). İç göçlerin itici ve çekici güçler yaklaşımı ile analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (27), 149-170.
- Demir, O. Ö. (2015). Göç politikaları, toplumsal kaygılar ve Suriyeli mülteciler. Global Political Strateji. Göç Çalışmalar Merkezi. Global Analiz.
- Diamond, J. (2006). Medeniyetler nasıl ayakta kalır ya da yıkılır?. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Dönmez Kara, C. Ö. (2015). Göç bağlamında uluslararası iş birliği ve Türkiye'nin politikaları. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Dufoix, S. (2011). *Diasporalar*. İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları.
- Günay E. , Atılğan D. ,Serin E. Dünyada ve Türkiye'de Göç Yönetimi <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/395572> ss.39-42

- Hayter, T. (2000). *Open Borders*. London: Pluto Press. s.86
- Karpat, K. (2010). *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kaya, M. (2009). Beyin Göçü/Entelektüel Sermaye Erozyonu, Bilgi Çağının Gönüllü Göçerleri Beyin Gurbetçileri. *Eğitime Bakış Dergisi*, (13), 35-50.
- Oran, B. (2000). *Küreselleşme ve azınlıklar*. Ankara: İmaj yayınevi.
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme Kentlileşme ve Kentsel Değişme*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Özyakışır, D. (2013). *Göç: Kuram ve bölgesel bir uygulama*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Şahin, C. (2001). Yurt dışı göçün bireyin psikolojik sağlığı üzerindeki etkisine ilişkin kuramsal bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 57-67.
- Şen, M. (2014). Türkiye'de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum*, 40(1), 231-256.
- Toksöz, G., Erdoğan, S. ve Kaşka, S. (2012). Türkiye'ye Düzensiz Emek Göçü ve Göçmenlerin İşgücü Piyasasındaki Durumları, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) yayını, Türkiye ofisi.
- <http://epc2010.princeton.edu/papers/100136> (ET: 15.05.2018).
- <https://docplayer.biz.tr/3331742-Cokus-medeniyetler-nasil-ayakta-kalir-ya-da-yikilir-jared-diamond.html> (ET:16.01.2019).
- <http://gocvakfi.org/2018-dunya-goc-raporu/> (ET: 05.11.2018).
- <http://www.aljazeera.com.tr/dosya/dunyada-buyuk-depremler> (ET: 05.07.2018).
- <http://www.csiss.org/classics/content/90> (ET: 08.06.2018).
- <http://www.ekonomi.gov.tr/> (ET: 18.08.2018).
- <http://www.fatih.bel.tr/icerik/86/tarihi-yarimada-fatihin-tarihcesi/> (ET: 02.10.2018).
- <http://www.fatih.bel.tr/icerik/87/bugunku-fatih/> (ET: 12.02.2019).
- http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713 (ET: 16.05.2018).
- http://www.goc.gov.tr/icerik3/kitlesel-akinlar_409_558_559 (ET: 07.08.2018).

http://www.goc.gov.tr/icerik3/turkiyenin-duzensiz-gocle-mucadelesi_409_422_424

(ET: 10.02.2019).

http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik

(ET:

25.08.2018).

<http://www.oecd-ilibrary.org/sites/7e30eda6->

<tr/index.html?itemId=/content/summary/7e30eda6->

tr&mimeType=text/html&csp_=41ad90e825b416986c9028d79b9c758b

(ET:08.06.2018)

https://www.goc.gov.tr/icerik3/uluslararası-koruma-cesitleri_409_546_548

(E.T.

19.05.2018)

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060926-1.htm> (ET: 13.06.2018).

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100121-1.htm> (ET: 20.01.2019).

<http://www.sdplatform.com/Dergi/801/Goc-ve-ruh-sagligi.aspx> (ET:07.07.2018)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=cebr%C3%A

<E&uid=8755&guid=TDK.GTS.5852f30c5574f3.34456545>

(ET:

08.10.2018).

<http://rimd.reduaz.mx/revista/rev9ing/e2.pdf> (ET: 06.01.2019).

<http://www.balturk.org.tr/drama-mubadili-zeynel-ayaz-ile-goc-uzerin/>(ET:

01.02.2019).

<https://encyclopedia.usmmm.org/content/tr/article/jewish-population-of-french-north-africa> (ET: 11.11.2018).

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 01.02.2019).

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 10.03.2019).

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (ET: 21.03.2018).

https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2013_migr_outlook-2013-en (ET: 20.11.2018).

<https://www.osce.org/publications/migration> (ET: 01.11.2018).

EKLER

EK 1: ANKET FORMU

ANKET / مسح

1)Kaç yaşındasınız? Cinsiyetiniz? / كم أعمارهم اناث و ذكور؟

0-15 \ 16-25 \ 26-35 \ 36-45 \ 45-

Erkek / Kadın

اناث \ ذكور

2) Eğitim durumunuz nedir? / ما هي حالتهم العلمية؟

Üniversite / Lise / İlkokul

ابتدائي \ ثانوي \ جامعي

3) Çocuğunuz var mı? / هل يوجد أطفال؟

Varsa okuyor mu? / يدرسون؟

Evet, / Hayır نعم \ لا

Evet / Hayır لا \ نعم

4) Kız çocuğunuz var mı? Varsa okuyor mu? / يوجد اناث؟ يدرسون؟

Evet, / Hayır

Evet / Hayır

لا \ نعم

لا / نعم

5) Eviniz kaç odalı ve kaç kişi yaşıyor?

المنازل من كم غرفة تتألف وكم شخص تحتوي؟،هل الحكومة التركية تساعدكم؟

6) Kiranız ne kadar? بكم الإيجار؟

500-1000 / 1001-1500 / 1501-2000 / 2001-2500 / 2501-

7) Suriye de ne iş yapıyordunuz? ماذا يعملون في سوريا /

8) Suriye'deki geliriniz ne kadardı?(TL) / ما هي الرواتب في سوريا

0-500 / 500-1000 / 1000-1500 / 1500-2000 / 2000-.....

9)Türkiye'de ki maaşınız ne kadar? / ما هي الرواتب في تركيا

0-500 / 500-1000 / 1000-1500 / 1500-2000 / 2000-.....

10)Maaşınızın ne kadar olmasını istiyorsunuz? / كم يريدوا رواتبهم في تركيا؟

500-1000 / 1000-1500 / 1500-2000 / 2000-.....

11)Türkiye'deki en büyük probleminiz nedir? Eğitim /İş /Sağlık /Güvenlik
/Yabancı Düşmanlığı

؟ ترك يا في ل دي كم الم مشاكل أك بر هو ما

الأجانب تجاه العداوة / الأمن / الصحة / الشغل / الدراسة

12) Sağlık hizmetleri ücretli mi? / المشافي تأخذ الأجرة منهم أم لا؟

Ücretli / Ücretsiz مع أجرة \ بدون أجرة

13) Sağlık kuruluşlarında dil problemi yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız nasıl çözümlüyorsunuz? Arapça bilen doktorların olduğu kaçak hastaneleri mi tercih ediyorsunuz?

هل أؤ؟ المشكلة هذه حل يئم ك يف و؟ الامس تشد فيات في اللغة ب مشكلة ت تعرضون هل
الذين الأط باء أؤ) السوري بين الأط باء في يماي عمل قانونة غير مس تشد فيات نُفضّلون
(العر بية ت ك لم يُتقنون

14) İş yaşamınızda karşılaştığınız problemler nelerdir? / ما هي مشاكل عملهم؟

İş şartları / Çalışma saatleri / Düşük ücret

الرواتب منخفضة \ وقت العمل طويل \ العمل صعب

15)Eğitim yaşamınızda karşılaştığınız sorunlar nelerdir? / ما هي مشاكل تعليمهم؟

Sınıf Mevcudu / Ders zorluğu/ Kültür / Dil

اللغة \ الثقافة \ الدراسة صعبة \ الصفوف مزدحمة

16)Kimlik kartlarıyla ilgili sorunlarınız nelerdir? / ما هي مشاكل بطاقة الحماية المؤقتة؟

Büyük / Küçük / Kolay(hızlı) veriliyor / Geç veriliyor

كبيرة \ صغيرة سريعة الأطاء \ بطيئة الأطاء

17- Türkiye’de gördüğünüz en olumlu şey nedir? / ما أجمل شيء في تركيا؟

İklim / Kültür / Yaşam Standartları / Yönetim(hükümet)

الجو \ الثقافة \ الحياة صعبة \ الحكومة

18- Türk arkadaşlarınız var mı? / هل يوجد لديهم أصدقاء أترك؟

Evet / Hayır

نعم \ لا

19) Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz? / ماذا يفعلون في أوقات فراغهم؟

Aile / Seyahat / TV

يشاهدون التلفاز \ يتنزهون \ يزورون عائلاتهم

20) AB'ye gidip gelen tanıdığınız var mı? Varsa neden geldiler? من الذين ذهبوا الى

أوروبا ثم عادوا هل لديهم معارف؟ لماذا عادوا؟

قبض عليهم \ أوروبا غالية \ آخر / İade / Yaşam şartları / Diğer

21) T.C. Vatandaşı olmak istiyor musunuz? يريدون الجنسية التركية؟

Evet / Hayır / نعم \ لا

22) Çocuklarınızın Türkiye'de yaşamasını ister misiniz? / الأباء يريدون من أبنائهم البقاء

في تركيا أم لا؟

Evet / Hayır / نعم \ لا

23) Savaş sonrası Türkiye'de mi kalmak istiyorsunuz? Yoksa başka bir ülkeye mi gitmek istiyorsunuz? Ya da Suriye'ye mi döneceksiniz?

عند أنتهاء الحرب هل يريدون البقاء في تركيا او سوريا او بلد آخر

Başka bir ülke / Suriye / Türkiye

تركيا \ سوريا \ بلد آخر

EK 2: İSTANBUL YENİYÜZYIL ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU ONAYI

T.C.
İstanbul
YENİ YÜZYIL
ÜNİVERSİTESİ

Değerli katılımcı, sizi [çalışma başlığı] konulu araştırmaya katılmaya davet ediyoruz.

Söz konusu çalışma, bir [program adı örnek: tez çalışması] gerekliliğidir.

Bu çalışmanın amacı: Bu çalışma en genel tanımıyla amacı İstanbul ve özellikle Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli geçici sığınmacıları konu alan, bahsedilen statüde bulunan Suriyeli'leri ilgilendiren konuları resmi kanallarla irdeleyip, Sentezleyip anlaşılır olarak rapor halinde tez'e katkı sağlamak amaçlı tez içerisinde kullanmak. Türkiye'de yaşadıkları sorunlar ile birlikte savaş sonrası kendilerini nerede gördükleri saha çalışması ile incelenmektedir.

Kullanılacak yöntemler: Anket Çalışması, Saha çalışması ve bire bir mülakat ile çalışılmıştır.

T.C.
İstanbul
YENİ YÜZYIL
ÜNİVERSİTESİ

FEN, SOSYAL VE GİRİŞİMSEL OLMAYAN SAĞLIK BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL

BAŞVURU FORMU

Öğrenci / Araştırmacı

Adı Soyadı : Emrah FIRAT
Numara : 141302102
Telefon : 0544 548 61 15
e-posta : Emrah-firat@hotmail.com
Kurum / Üniversite / Fakülte / Enstitü / Program Adı : İstanbul Yeni Yüzyıl Üniv /İİBF/
Sos.Bil.Enst./SBUi
Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Hüdayi SAYIN

Araştırmanın Adı : Geçici Koruma Altında olan Suriyeli
Sığınmacıların Sosyal Uyumu, Sorunları, Yaşantıları ve Sosyal Politik Durumlar üzerine Bir
Alan Araştırması İstanbul /Fatih İlçesi Örneği

Araştırmanın Yapılacağı Kurum(lar) : Fatih İlçesi , İstanbul İl Göç İdaresi , İstanbul
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü , İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü

Sorumlu Araştırmacı : Emrah FIRAT

Yardımcı Araştırmacı(lar) :

Araştırmanın Niteliği		
• Bireysel Araştırma Projesi	☐	
• Doktora Tezi	☐	
• Uzmanlık Tezi	☐	
• Yüksek Lisans Tezi	☒	
• Diğer (Açıklayınız)	☐	
Araştırmanın Türü		
• Retrospektif Araştırma Projesi	☐	
• Anket Çalışması	☒	
• Lab. Çalışması	☐	
• Vaka – Kontrol Çalışması	☐	
• Saha Çalışması	☒	
• Diğer (Belirtiniz)	☐	
Öğrenci / Araştırmacı	Yardımcı Araştırmacı Danışman	
İsim: Emrah FIRAT	İsim:Dr.Öğr. Üyesi	Hüdayi SAYIN
Tarih: 28.07.2017	Tarih:	Tarih: 28.07.2017
İmza:	İmza:	İmza:

EK 3: İSTANBUL İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE BAŞVURU YAZISI

İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü:

İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü kurumuna, geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin Türkiye'deki durumlarını makrodan mikroya incelenmek istenmiş ve bir ön çalışma yapılmıştır. Bu bağlamda bilimsel katkı sağlamak amacıyla yapılan başvuru sonucunda araştırmanın kuramsal çerçevesi hazırlanmış ve

bu kuramsal çerçeve hazırlanarak gerekli kuruma sunulmuştur. Aşağıda öğrenmek istenen İstanbul ili ve Fatih ilçesi arasında geçici koruma altında bulunan Suriyeliler ile ilgili karşılaştırma yaparak bilimsel katkı sağlamak.

Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi:

İstanbul ve özellikle Fatih bölgesindeki Suriyeli geçici sığınmacı olan bireyleri **İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü**nün izni ile Suriyelilerin **Türkiye**'deki durumlarını konular halinde sayacağımız başlıklar halinde irdeleyip düzenli bir bilimsel rapor haline getirmeyi ve bu sayede bu çalışmayı referans bir çalışma halinde düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışma Nisan 2011 itibarı ile ülkemize giriş yapmış olan, İstanbul ve Fatih bölgesine yerleşmiş olan Suriyeli geçici sığınmacıların günümüze kadarki durumunu kapsamaktadır.

Öte yandan bu çalışmaya konu olan Suriyeliler kavramı bir disiplin içerisinde farklı yaklaşımlar düzlemindeki bir kuramsal pozisyon alışın ürünü değildir ve o düzlemde değerlendirmemelidir. Nitekim bu çalışmanın niteliği açısından da böyle bir pozisyon alış anlamlı olmayacaktır. Çünkü üretilmiş bilgi birikimini amaçlayan bir referans çalışmasında farklı yaklaşımlara eşit ve nesnel bir mesafenin konması, referans çalışmasının kalite ve kapsamı için gerekli bir koşuldur. Bu yüzden bu kapsam niteliği taşıyacak olan bu çalışma organik bilgiler çerçevesinde sonuç odaklı olup, ezber bilgilerden uzak ve kurumun verebileceği tüm bilgileri kullanarak anlamlı bir bütün haline getirmeyi amaçlamıştır.

Bu çalışma en genel tanımıyla İstanbul ve özellikle Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli geçici sığınmacıları konu alan, **İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü** ve bahsedilen statüde bulunan Suriyelileri Bakanlıkça ilgilendiren konuları resmi kanallarla irdeleyip, sentezleyip, anlaşılır olarak rapor halinde “tez”e katkı sağlamak amaçlı tez içerisinde kullanmak.

Aşağıda bazı konular verilmiştir.

-İstanbul Fatih bölgesinde bulunan Suriyeli geçici sığınma statüsünde bulunan mültecilerin sağlık, eğitim ve gıda yardımlarının uygulanış şekli ve parametreleri,

-İstanbul Fatih bölgesindeki Suriyeli geçici sığınmacıların geçici koruma kapsamı adı altına yapılan uygulamalar hakkında genel bilgi,

-İstanbul Fatih bölgesindeki Suriyeli geçici sığınmacıların envanter çalışmaları (tespit edilip kayıtlara geçirilenler),

- İstanbul'daki Suriyeli geçici sığınmacılar için oluşturulan barınma merkezleri içinde bulunanlar ve barınma merkezleri dışında kalanlar hakkında bilgi,

- İstanbul'daki kamplarda ya da kamp dışında bulunan okul çağındaki ve okul öncesi çocuklar için verilen hizmetler,

-Suriyeli geçici sığınmacılara yönelik mesleki eğitimler,

-İstanbul'da yaşayan Suriyeli geçici sığınmacıların üçüncü ülkeye çıkışlarına dair bilgi.

Araştırmanın Amacı:

İstanbul geneli ve özellikle alan olarak Fatih ilçesinde yaşayan Suriyeli geçici sığınmacıları kapsayan, bu geçici sığınmacılara yönelik İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmalar için bilimsel teze katkı sağlamak.

Araştırmanın Yöntemi:

-İstanbul da ve özellikle Fatih bölgesindeki Suriyeli geçici sığınmacılar hakkında kaynak tarama.

-Bu bölgedeki geçici sığınmacılar hakkında alınan bilgilerin not alınması, verilerin toplanması, incelenmesi ve sentez.

-Rapor hazırlama.

Araştırmanın Ayrıntılı Açıklaması:

- Fatih bölgesi ve İstanbul da ikamet izni ile bulunan Suriyeli geçici sığınmacılar,
- Fatih bölgesinde ve İstanbul da 2015-2016 Eğitim öğretim yılı eğitim gören öğrenciler (MEB),
- Fatih bölgesinde ve İstanbul da 2015-2016 Eğitim öğretim yılı eğitim gören öğrenciler (YÖK),
- Fatih bölgesi ve İstanbul'daki geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancılara ait biyometrik kayıtlar,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancıların cinsiyetlerine göre dağılımı,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancıların yaşlara göre dağılımı,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancılara sağlanan eğitim hizmetleri,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancılara sağlanan sağlık hizmetleri,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da geçici koruma altına alınan Suriyeli yabancıların yıllara göre nüfus artışı,
- Suriyeli yabancıların göçmen kaçakçılığı suçu ile ilgili ceza davaları,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da aile ikamet izni verilen geçici koruma altındaki Suriyeli yabancılar,
- Fatih bölgesi ve İstanbul'da öğrenci ikamet izni verilen geçici koruma altındaki Suriyeli yabancılar,
- Fatih bölgesinde ve İstanbul'da çalışma izni bulunan Suriyeli geçici sığınmacılar.

Araştırmanın Sayıtları :

Kurumda bilimsel verinin olmadığı herhangi bir konuda farazi veya var sayımlı bilgilerin alınması ve kurumdaki uzman kişiden varsayım bilgilerin istenmesi.

Araştırmanın Kaynakçası:

İSTANBUL VALİLİĞİ İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ İSTANBUL

Araştırmanın Yapılacağı Kuruluş:

İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü

Hirka-i Serif Mahallesi Vatan Caddesi No:64 Fatih/İSTANBUL

Araştırmayı Yürütecek Kişi (Öğrenci):

Emrah FIRAT

Öğrencinin kayıtlı olduğu Üniversite ve Enstitü:

İstanbul Yenyüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı.

Emrah FIRAT

